

Brassói Lapok

XL. évfolyam
202 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csülörtök

1934. évi szeptember 6

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK HALMIT!

A szétzavart zsinat

Irta: Kacsó Sándor

Ebben a pillanatban még csak a riasztó, megdöbbentő és elkéserítő jelentéseket ismerjük az erdélyi unitáriusok székelvénykeresztúri szétkergetett zsinati ülésével kapcsolatban. Azért írjuk, hogy ebben a pillanatban, mert erős a bizalmunk, hogy holnap-holnapután jönnek majd más jelentések is. Jelentések, amelyek igazolják az unitáriusok öreg püspökének emelkedett szellemű szavait: csak félreértésről lehet szó, mert tudatosan, kiszámítottan, ennyi rosszakarattal, ilyen durva, kiméletlen erőszakkal nem léphetnek fel egy egyházzal szemben. Jönni fog a vármegyei prefektus nyilatkozata, hogy őt nem tájékoztatták helyesen és jön a belügyminiszter magyarázata, hogy ő nem tudott a dologról semmit s kár, hogy az illetékes egyházi hatóságok nem értesítették őt előre arról, hogy mit is akarnak.

Az ilyen arepirító kulturbotrányok fölött ugyanis még a legkiméletlenebb nemzeti türelmetlenség sem térhet simán napirendre, mert hát, ugyebár, mégis csak van külföldi közvélemény is.

A járási főszolgabíró azonban nem fog szólni semmit. Ő volt a végrehajtó hatalom, ő adta ki az utasítást a csendőri készségeknél. Bizonyára mámorosan intézkedett, részegen a saját hatalmától. Hogyne, amikor csendőrtisztek állottak a rendelkezésére, vezényszavak pattogtak a levegőben és szuronyok szurkálták a kék székelvényföldi levegőt csak azért, mert ő úgy akarta. Ő, a kis járási főszolgabírócska, akinek végre alkalma volt a maga szerény és szűrke személyén keresztül megjeleníteni, felelősen megcsóválni az ő külön tekintélyét a magyar kisebbség alsóbbrendűsége fölött. Egy kisebbségi s még hozzá nem is politikai, hanem egyházi gyülekezeti felett.

Nem, ez a járási főszolgabíró nem fog szólni semmit, nem is tud szólni, hiszen büszkesége nyilván a torkáig dagadt.

Beszélünk hát helyette mi. És róla, erről a főszolgabíróról, az ő szerepéről, részeg büszkeségének a lényegéről, mert ő az, és büszkesége az, amely megmagyarázza ennek a józan román közvélemény előtt is arepirító és felháborító kulturbotránynak a rejtett rugóit.

A legösszintébb véleményünk az, hogy a megyefőnök és a miniszter nem mondanak majd hamisságot, ha kijelentik, hogy félreértésnek estek áldozatul, nem voltak eléggé tájékozódottak. A szétkergetett zsinat résztvevői között komoly hírek keringenek, hogy a megyefőnök még az utolsó pillanatban is csitította a felgerjedt főszolgabírót. Telefonbeszélgetésről vannak hírek, amelyet a prefektus folytatott a főszolgabíróval s amelyben a megye főnöke hangsúlyozta volna, hogy a zsinat megakadályozására törvényes ok nincsen, tehát hagyni kell, nem kell megzavarni azokat a magyarokat. A főszolgabíró azonban már messzebb ment, semhogy visszaférhetett volna. Ő már intézkedett, ő már kiparancsolta a csendőrszuronyokat, ő már megmutatta fenyegető hatalmát „azoknak a magyaroknak”. Ha most a szuronyoknak vissza kell vonulniuk, ha neki most el kell hallgatnia, akkor hová lesz a tekintély? Az ő tekintélye és az állam fenyegető hatalmának a tekintélye, amelyet ő képvisel?

Nem, nem! Ez elképzelhetetlen. Inkább vállalja a felelősséget s a megyefőnöktől

A román államférfiak külföldön

Tatarescu Belgrádban, Titulescu Párisban egyengeti a francia politikai elgondolások útját

A román miniszterelnök azért utazott Belgrádba, hogy közvetítsen az egymástól elhidegült Franciaország és Jugoszlávia között — Titulescu az olasz-jugoszláv ellentéteket simogatja s tervei vannak a keleteurópai államok függetlenségének biztosítására

Belgrád, szeptember 5.

Tatarescu román miniszterelnök hétfőn reggel megérkezett Jugoszlávia fővárosába, Belgrádba. Az állomáson nagy pompával fogadták. Uzunovics miniszterelnök vezetésével megjelent fogadására az egész kormány, aztán a francia, görög és csehszlovák követ is.

A miniszterelnök az ország határára elébüküldött miniszterelnökségi tisztviselő és néhány szerb újságíró társaságában érkezett. Az újságírók Zimonymál szálltak be hozzá a vonatba s már itt nyilatkoztak kértek. Tatarescu nem tagadta meg a nyilatkozatot, szépen és bőven beszélt. Kijelentette, hogy már a régi időkben ismeri Jugoszláviát. Nagyrabecsüli az ország lakosságát s különös öröm neki, hogy most újra jugoszláv földön lehet. Mostani látogatásának nincs különösebben meghatározott célja, az azonban állandó törekvése, hogy a két ország közös célkitűzéseit és érdekeit küzdjön.

A belgrádi sajtó nem elégedett meg a román miniszterelnök finom és udvarias nyilatkozatával, többet is akar tudni, különösen pedig a látogatás közelebbi céljáról. Beavatott körökből kiszivárgó hírek és a külföldi sajtó céllozgatásai azt a következtetést vonja le, hogy Tatarescunak igenis nagyon komoly és határozott célja van a belgrádi uttal. Ez a cél ez volna:

közvetíteni Franciaország és Jugoszlávia között, mert a jugoszláv-német közzeledés miatt Franciaország elhidegült s ez, miután Jugoszlávia tagja a kisan-

tant államszövetségnek, Romániának és Csehszlovákiának is kellemetlen. Az osztrák kérdéssel kapcsolatos politikai irányváltás is zavarja a helyzetet, mert a kisanant államszövetségnek most egyáltalában nem kellemes, hogy

jugoszláv-német szövetséget emlegetnek Olaszország terhére és veszélyére akkor, amikor Franciaország az osztrák kérdés miatt egyre szorosabbra fonja Olaszországgal a kapcsolatot

s állandóan készenlétben tartja azt az ígéretet is, hogy esetleg a kisanant államszövetséget rábírja a római egyezményhez való csatlakozásra. Jugoszlávia magatartása tehát mindenképpen kellemetlen, mert károsan zavarja és befolyásolja a francia politikai célkitűzéseket, amelyekkel pedig Románia, illetve Titulescu román külügyminiszter teljességgel egyetért.

Tatarescu miniszterelnöknek tehát az volna a feladata, hogy amíg Titulescu külügyminiszter Párisban felel meg a

francia politika várakozásainak, addig ő lehetőleg térítse vissza Jugoszláviát arról az útról, amely sem Franciaországnak, sem a kisanant másik két tagállamának nem kedves. A vállalt közvetítést egyébként Jugoszlávia és Franciaország között a román kormány annyira fontos szerepnek tartja, hogy egyes hírek szerint felmerült már Károly király belgrádi látogatásának a gondolata is és pedig abban a formában, hogy az araikodó párisi utja alkalmával szállana ki Belgrádban.

Tatarescu belgrádi tanácskozásairól egyelőre még nincsen sok és sokatmondó jelentés. Uzunovics kormányelnökkel tanácskozott, aztán az Avala-hegyen megkoszorúzták az ismeretlen katona siremlékét. Kedden tárgyalni fog még Jęftics külügyminiszterrel, ezzel azonban még nem meríti ki belgrádi tartózkodásának munkatervét, mert a legújabb jelentés szerint egészen nyolcadikáig marad ott s mielőtt Sándor király a fővárosba érkezik, kihallgatáson jelenik meg nála is.

Hivatalos jelentés az eddigi tárgyalásokról

A Tatarescu és Uzunovics közötti tanácskozásról egyébként a jugoszláv hivatalos sajtóiroda jelentést is adott ki a sajtónak. E hivatalos jelentés szerint Románia miniszterelnöke este negyedkilencor meglátogatta Uzunovics miniszterelnököt. A két szomszédos állam miniszterelnökeinek beszélgetése egy óra hosszat tartott. Érintették mindazokat a kérdéseket, amelyek a két országot egy-

aránt érdeklik. A hivatalos jelentés tehát nem mond sokat s amit mond, az csupa általános-ság.

TITULESCU
ÉS A PÁRISI TÁRGYALÁSOK

A Neues Wiener Tageblatt párisi levelezője rendkívül érdekes cikket küldött lapjának Titulescu párisi tárgyalásairól. A lap megjegyzése szerint a cikk adatait

tünk. Jól tudjuk, hogy azóta türelmetlenségtől fertőződött meg a levegő s ez a megfertőződöttség keserves zuhanást eredményezett minden vonalon. A látogatást azonban igyekezett megőrizni ez a kormány. Legalább a látszatot.

Csak hogy a demokratikus kormányzati elvek rejtett feladása, a türelmetlenség szellemének megtűrt, sőt elősegített érvényesülése, ime, megbosszulja magát. Jön a székelvénykeresztúri járási főszolgabíró s — leleplezi a kormányt. A szabadjára eresztett hatalmaskodás urra lesz a szerény főszolgabírócskán. Benne nincs diplomácia, a külső finomságokhoz siesen érke, ő az állam vidéki képviselője s mert látja és érzi, hogy milyen szellem érvényesül mostanában, urván, meggondolatlanul és kártekonnyan — amugy vidékiesen: őszintén — érvényesíti ezt a szellemet ő is a maga hatáskörében.

Igen, az elkapott jegyzők, csendőrmesterek, szolgabírák már nem tudják megőrizni a külső látszatot sem, sőt, ime, erőt vesznek még az aggodó prefektuson

is, ha úgy látják szükségesnek, hogy hatalmukat fitogtassák a szegény meggyőrt és már éppen eléggé megfélemlített kisebbségek fölött.

Hogy mi lesz a vége ennek, az könnyen elképzelhető. A csendő, a jegyző, a főszolgabíró maholnap maga lesz a kormányhatalom. Nem lesz szüksége miniszterre, kormányra, törvényre.

Ennek a súlyát pedig egyelőre mi szenvedjük ugyan, rendszeresen üldözött, bántott, sértett és elnyomott kisebbségek, az árát azonban maga az ország adja meg.

És az egésznek mi a vége? Mi vagyunk a bünösök, mi akik keserves és nehéz kötelességünk tudatában feljegyezzük ezeket az ütéseket.

A szolgabíró nem bünös, a csendő sem és a miniszter sem. Az újságíró a bünös, aki uszít, aki értetlen megdöbbenéssel áll egy olyan ténykedés előtt, mint amilyen egy vallásos gyülekezet szétzavarása is.

Tessék kívágni és eltenni!

2. sz. SZELVÉNY a B. L. szeptemberi regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 db szeptemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1934. szeptemberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszolgáltatották Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizománynál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10). Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizománynál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

egy Titulescuhoz közelálló diplomatától kapta az újságíró. A nyilatkozó diplomata többek között ezeket mondotta:

— Titulescu párisi tárgyalásai általában a párisi tárgyalások döntő fontosságúak lesznek az európai helyzet kialakulására.

Az osztrák helyzettel kapcsolatban Titulescu teljesen egyetért a francia állásponttal. Schuschnigg osztrák kancellár emlékiratát állít össze Németország viselkedéséről s ebben az emlékiratban tisztázódik majd, hogy

mennyi köze volt Hitler országának a július 25-iki véres puccskísérlethez és Dollfuss meggyilkolásához.

Az emlékiratot Genfben átadják a Népszövetség tanácsának s ez az emlékirat lesz majd az alapja annak a panasznak, amit az osztrák kormány francia biztatásra tesz Németország ellen.

— Egyébként — mondotta a diplomata — Titulescunak kész tervei vannak az olasz-jugoszláv ellentét elsimítására is. Ezek a tervek párhuzamosak Barthou francia külügyminiszter elgondolásaival. Az osztrák kérdéssel kapcsolatban felmerült ellentétet elsimítását aztán Titulescu felhasználja egyébre is. Elgondolásai vannak olyan irányban, hogy amint a nagyhatalmak biztosítékot vállalnak Ausztria függetlenségéért, éppen úgy nyújtsanak biztosítékokat a kelet-európai államok függetlenségére is. Titulescu Jugoszlávia helyzetének tisztázásával tesz annyi szolgálatot Franciaországnak, hogy a francia kormány nem fog elzárkózni az ő elgondolásainak pártfogása elől.

AZ OLASZ VONATKOZÁS

A párisi Liberté értesítése szerint Barthou francia külügyminiszter római látogatása után Benes csehszlovák külügyminiszter is meglátogatja az Örök Várost s ennek a látogatásnak a következménye a római hármass egyezményhez való csatlakozás lesz.

Ezt a hírt máshonnan még nem erősítették meg.

Rövidesen helyreáll a telefon-összeköttetés Románia és Oroszország között

Bukarest, szeptember 5

A Románia és a Szovjetszövetség közötti diplomáciai kapcsolatok tényleges felvétele után, a két ország között életbe lép a telefonösszeköttetés is. Az erre vonatkozó technikai munkálatok már megkezdődtek.

Cucunak igazat adott a tábla,

de a semmitőszék mondja ki az utolsó szót

Nagyvárad, szeptember 5.

A nagyváradai ítélőtábla közigazgatási bírósága kedden tárgyalta Cucu szatmári pénzügyigazgató ügyét, akit különböző szabálytalanságok vádjával felfüggesztettek állásából. Cucu megfellebbezte felfüggesztését és a táblai ítélet helyét is adott a volt pénzügyigazgató keresetének. Az állam képviselője azonban fellebbezett és így a végső szót a Semmitőszék mondja ki.

Az amerikai nagy textilsztrájk első két halottja

Egész óráig tartó tüzharc volt a sztrájkőrök és a felfegyverkezett gyár emberei között

Hoover, a volt elnök megkezdte a politikai harcot Roosevelttel ellen

Washington, szeptember 5
Az amerikai nagy textilsztrájk megvan az első két halottja. Az első fegyveres összecsúzás, amelyet a jelek szerint, még igen sok fog követni, a karolinai kerület északi részén fekvő Oxford gyárvárosában történt. A sztrájkőrök körülvették egy gyárat, amelyben a munkások egyrésze tovább dolgozott. A gyár körülfalazása egész nap tartott, sem be, sem ki nem engedtek senkit. Az esti órákban azután, amikor a sztrájk-szegő munkások távozni akartak,

a megerősített gyár fegyveres őrei támadólag léptek fel, mire a sztrájkőrök is fegyvereket használtak.

A tüzharc közel egy óráig tartott. Egy férfi és egy nő elesett, sokan megsebesültek. Végül a bezárt munkásokat a sztrájkőrök kiengedték, távozásuk után azonban újra körülfalazták a gyárat.

Karolinában egyébként 200 gyárban szüntették be már a munkát a sztrájk-örtség erőteljes fellépésének a nyomán. A hatóságok egyre nagyobb nyugtalan-sággal szemlélik, hogy

a sztrájkolókon, a munkásság szokott elkeseredésén túl valami vallásos örvénylés-féle vesz erőt.

A sztrájkvezetők a szabadég alatt vallásos tárgyu előadásokat tartanak. Hatalmas kórusokban zengik a szegények imáját s a fogadalmat, hogy addig nem

hagyják abba a harcot, amíg a szegények igazságát ki nem harcolják.

A tömeg zokogva, magánkívül harsogja ezeknek az imáknak és fogadalmaknak a végére az „áment”.

A hatóságok aggodnak, hogy a vallási örvénnyel megtévesztett elkeseredéssel szemben nem tudják felvenni a harcot, ha a sztrájkoló tömegek a kommunisták izgatásának a hatása alatt zavarogni kezdenek.

Roosevelt elnök még mindig őrzi semlegességét. A Fehér Házból kiszivárgott hírek szerint addig egyáltalában nem szól bele a dologba, amíg egészen pontosan meg nem állapítják, hogy hol és mennyi munkás sztrájkol s melyek azok a követelések, amelyek teljesítésével a munkásságot le lehet csendesíteni. Talán arra is vár, hogy a nagyiparosok is forduljanak hozzá segítségért. Ha ez megtörténik, a Nemzeti Munkaadó Tanács kész lesz megkezdni a közvetítést.

Maga az amerikai közvélemény azonban távolról sem annyira hidegvérű, mint amilyennek az elnök mutatja magát. A volt elnök, Hoover, kijelentette,

hogy kilép visszavonultságából, mert veszélyeztetve látja az amerikai nép ősi szabadságát

Közelebbről könyve jelenik meg, amelyben felsorolja Roosevelttel bűneit, baklövéseit és vakmerő kísérletezgetéseit.

nek várható veszedelmes következményeit. Hoover a politikai porondra való kilépését a „Szabadság veszedelme” című cikkében jelentette be. Ebben a cikkben azt fejtegeti, hogy

Roosevelt már-már elrabolta az amerikai népet minden hagyományos szabadságát és az európai parancsuralmi rendszert honosította meg Amerika földjén

Roosevelt kormányzása lidércfény, amely féktelen kapzsiság és a politikai zsarnokság ingoványába vezeti az amerikai népet.

Hoover támadása Roosevelttel szemben igen nagy feltűnést keltett. Valószínű, hogy rövidesen elkeseredett politikai harc kezdődik s ebben Roosevelttel komoly sebeket szenvedhet.

A sztrájkokról szóló új jelentések szerint egyébként a

helyzet még mindig áttekinthetetlen.

A déli államokban, ahol hétfőn nem ünnepeltek, javarészt megállott a munka, sok helyen azonban sztrájkőrökkel kíséreltek. Gostóniában, a világ egyik legnagyobb textilközpontjában, 45 gyár közül hétfőn 8 dolgozott. Bozalában fegyveres sztrájkolókat vonultak fel a dolgozó gyárakhoz s felszólították a munkába állókat, hogy tegyék le a munkaszerszámaikat. A hatóságok további véres összecsúszásoktól tartanak.

Pénzügyi felügyelőséget kapott Biharmegye

Nagyvárad, szeptember 5.

A nagyváradai pénzügyigazgatósághoz miniszteri rendelet érkezett, mely szerint Biharmegye önálló pénzügyi felügyelőséget kapott. Előre Amadeu Grossut nevezték ki, egy régi pénzügyi szakembert, aki a pénzügyi palotában fog székelné. A területi felügyelőség tisztviselőinek beosztásáról a napokban történik intézkedés.

Gépkocsiszerencsétlenség Kolozsváron

Kolozsvár, szeptember 5.

Hajszálán mulott, hogy Somlea Mihály közismert kolozsvári gyógyszerész nem várt halálos autószerencsétlenség áldozatává. Kedd délelőtt Kolozsvár külső házai között haladt nagy sebességgel a gyógyszerész luxusautója, melyet maga vezetett. Amikor a Kálvária-templom melletti hidhoz ért, a gépkocsi az esőtől sikos uton

megcsúszott és a híd karfájának rohant. A nagy ütdéstől a gyógyszerész homloka bezuódott, a volánra zuhant és súlyosan megsebesült. Feleségén az összetört autótűveg cserepei ejtették sebeket.

Ha csak valamivel erősebb az ütdés, Somlea gyógyszerésznek menthetlenül vége. A hátsó ülésen ülő kisfiu sértelen maradt. A két sebesültet a mentők szállították a klinikára. Állapotuk nem ad aggodalomra okot.

Három meztelen holttest a mezőn

Kisenev, szeptember 5

A Kisenev és Jasi között húzódó országút mellett, Bukavec község közelében a kukoricásban, a járókelők három összeroncsolt fejű, meztelen férfi holttestére találtak.

A megindult vizsgálat csak annyit tudott megállapítani, hogy a három halott hat nappal ezelőtt gyilkosságnak esett áldozatul.

A gyilkosok, a boncolás megállapításai szerint, tompa tárgyakkal végeztek áldozataikkal. Abból a tényből, hogy a borzalmas lelet színhelyén semmi vérnyom vagy dulakodás helye nem látszik, a nyomozók azt következtetik, hogy a gyilkosságot máshol követték el és a holttesteket valami járművön azért hozták a kukoricába, hogy a nyomozást tévuttra vezessék.

A tettesek kilétére vonatkozólag semmi nyom sincs, a nyomozó hatóságok egész munkája, egyelőre csak arra szorítkozik, hogy az áldozatok személyazonosságát megállapítsa.

Hatalmas vihar pusztított az Ókirályságban is

Rablótámadás a vihar idején

Bukarest, szeptember 5

Az ókirályság területén hétfőn orkászzerű vihar pusztított, óriási károkat okozva.

Elmenekült egy falu lakossága

Pitești jelentés szerint Barza falu fellett valóságos ítéletidő vonult e. A hivatalos jelentés szerint ebben a faluban husz ház elpusztult.

a megduzzadt hegyi patakok miatt keltkezett árvízben. Halálos áldozatokról is tudnak. Külső segítség nem érkezhetett a világtól elzárt faluba.

A lakosság páni félelemben tömegesen menekült a teljes elpusztulással fenyegetett faluból.

Rablók a viharos éjszakában

Tárgoviste környékén is dühöngött az orkászzerű vihar, amely különösen a gyümölcsösökben tett kárt. A felhőszakadás nyomán keletkezett árvíz nagy kőveket és fákat görgetett alá a he-

gyekből és az országutat több helyt súlyosan megrongálta. A forgalom megszakadt. A nagy szél villany és táviró-póznákat döntött ki Tárgovistében.

A város több részére teljes sötétség borult és ezt használták ki egyelőre ismeretlen tettesek. Éjjel két órakor Popovici kapitány özvegyének Domnita-uti lakásába három férfi hatolt be. Az özvegyasszonyt és lányát ágyukból zavarták ki és

halállal fenyegették meg őket, ha nem árulják el, hova rejtették el pénzüket. A két védtelen nő megtagadta a felvilágosítást, mire

borzalmasan megkínózták őket.

Az özvegyasszony végül is nem bírta a kínokat és

a feje alatt levő párnára mutatott, a honnan rövidesen négyszázötven ezer lejt szedték ki a rablók.

Távozásuk előtt a hátsó szobában megkötözték a két nőt, majd eltűntek. A rendőrség nyomoz.

Személyi tülekedéssé fajult a magyarországi választójog körüli vita

Eckhardt párbajra hívta ki Rassayt, ez azonban csak a bíróság előtt hajlandó találkozni ellenfelével

Gömbös miniszterelnök nyilatkozott a készülő választójogi tervezetről

Budapest, szeptember 5.

A magyarországi Független Kisgazdapárt választójogi tervezetével kapcsolatban keletkezett politikai harc éles személyi tülekedéssé fajult. Eckhardt Tibor legutóbbi szekszárdi politikai népgyűlésén élesen és kiméletlenül megtámadta Rassayt, aki a támadásra lapja hétfői számában felelt s egyáltalában nem mérsékelte magát.

Az éles sajtótámadás következménye az lett, hogy Eckhardt lovagias elégtételt kért Rassaytól, azonban ezt nem kapta meg. Rassay kijelentette, hogy

az ő állításai és vádjai annyira sértők, hogy azokat lovagias uton elégtételt senki sem vehet.

A bíróság elé azonban, ha Eckhardt netalán feljelentené rágalmazásért, szívesen áll és bizonyít is.

Az elvadult személyi harc fejleményeit élénk érdeklődéssel várják politikai körökben.

A választójogi javaslat körül keletkezett vitába egyébként most maga Gömbös miniszterelnök is beleszólt.

— Állandóan foglalkoztam az új választójogi javaslattal, — mondotta, — tárgyaltam róla pártommal, Bethlennel és Sztranyovszkyval, továbbá Eckhardt Tiborral is, aki átadta nekem a maga választójogi javaslatát. Eckhardttal szemben leszögeztem, hogy az új választójognak a titkosság elvén kell alapulnia és kapcsolatban kell lennie a kormányzói jogkör tovább kibővítésével. Ha a kormány nyers tervezet elkészül, úgy azt előbb megtárgyalja a nemzeti egység pártja, az előkészítésbe azonban bevonják a fontosabb ellenzéki politikusokat is. Az új választójognak meg kell felelnie annak, „a haladó konzervatív iránynak”, amelyet én mindig képviseltem.

Élesedik a belpolitikai helyzet

Kalandor-indítványnak mondja a kormány félhivatalosa Madgearu pénzügyi javaslatát

Mihalache szerepe a nemzeti-parasztpárt belső válságában

Miért utazott Slavescu pénzügyminiszter Genf-be

Bukarest, szeptember 5. Megírtuk, hogy a nemzeti-parasztpárt programelőkészítő bizottsága Eforián elfogadta Madgearunak a restabilizációról szóló javaslatát. Ha a vasárnapra összehívott végrehajtóbizottság is magáévá teszi az indítványt, úgy már az őszi tilésszakban nyílt harc kezdődik a nemzeti-parasztpárt részéről a stabilizáció ellen, a párt uralomra kerülése esetén pedig bizonyára azon lesznek, hogy a program értelmében megváltoztassák a jelenlegi pénzügyi rendet.

A kormány félhivatalosa élesen kikel az eforiai javaslat ellen:

— Mélyen elszomorító látvány, hogy egy párt, mely kormányzópártnak szerteti nevezni magát, játékszernek tekint a legsúlyosabb állami problémákat, kalandorindítványokkal kezűlegességi mutatókat végez, hogy ezáltal nyugtalanságot és zavart keltsen.

— A nemzeti-parasztpárt ellenzéken ugyanazt folytatja, amit kormányon tett. A kérdések megoldásában ma is ugyanazt a könnyelműséget tanúsítja, amikor a pártérdekeket fölé helyezi a közérdeknek. Ez a párt, mely a legnagyobb könnyedséggel cseréli főnökeit, ugylátzik így akarja a közfigyelmet magára vonni. Megengedhetetlen magatartásáért bizonyára elnyeri méltó büntetését az öntudatos polgárság részéről.

Az Adeverul szerint Madgearu elutasítása előtt felkereste Tatarescu miniszterelnököt és tudomására hozta, hogy a nemzeti parasztpárt nem ért vele egyet a belföldi kölcsönkibocsátás feltételeinek tekintetében.

Elsősorban ellene van az úgynevezett „arany-zaradéknak”, amely szerint a kölcsönjegyző a stabilizációs törvényben megállapított arányértéknek megfelelően kapná vissza pénzét, illetve váltanák be a kötvények szelvényeit.

Kombinációk Slavescu genfi útja körül

Slavescu pénzügyminiszter ma este Genf-be utazik. Távollétében Antonescu Viktor igazságügyminiszter látja el a pénzügyminiszteri teendőket.

Slavescu útját egyes körökben kapcsolathoz hozzák a belföldi kölcsönkibocsátással. A Curentul szerint a pénzügyminiszter „fontos küldetéssel” megy külföldre. Valószínűbbnek látszik az a feltevés, hogy Slavescu Titulescu kívánságára utazik Genf-be, hogy jelen legyen a népszövetségi tanácsülésen, amikor a Romániát érdeklő pénzügyi és gazdasági kérdéseket tárgyalják le.

Mihalache neheztel...

Jelentettük már, hogy Mihalache megbízásából Madgearu felkeresi a nemzeti-parasztpárt két erdélyi vezérét. Madgearu erdélyi útja összefüggésben áll a párt vasárnapra összehívott végrehajtóbizottsági ülésével. Mihalachenak ugyanis az az álláspontja, hogy a belső helyzet végleges tisztázása érdekében úgy a Maniu, mint a Vajda jelenléte elengedhetetlenül szükséges.

Madgearu és Vajda találkozása már megtörtént Kolozsváron. A nemzeti-parasztpárt főtitkára innen Szováta megy, ahol Maniut keresi fel.

A fővárosi lapok általában reménytelenné látják a helyzetet. Mihalache, aki kezdetben Maniu felé hajlott, ma a szovátaai gyűlés után a legnagyobb rezerváltsággal figyeli az eseményeket. A párt vezére különösen azért neheztel, hogy a gyűlés abban az időpontban hívták össze, amikor az eforiai bizottság a legnagyobb tevékenységet fejtette ki. Ezek után az a látszat, mintha az eforiai bizottság nem az összpárt nevében végezné az új program összeállítását.

Mit válaszolt Vajda Madgearunak?

— Ha Mihalache eddig — írja az Adeverul — a nyilvánosság előtt nem nyilatkozott a Maniu-Vajda ügyről, azért

van, mert előbb a megegyezés útját keresi. Popovici Mihály vállalta magára a feladatot, hogy a két erdélyi vezért kibékítse, de minden optimizmusa dacára a kibékülés még eddig nem történt meg. Mihalache azt kívánja, hogy úgy Maniu, mint Vajda szombaton vagy vasárnap Bukarestben legyenek, hogy a központi végrehajtó bizottság értekezletén

előterjeszthessék az erdélyi problémát annak minden részletében.

— Mihalache makacs ember, aki elnöki tisztét gyakorolni óhajtja és az a kívánsága, hogy aki a pártért annak kérései között a többség álláspontjának megfelelően dolgozni akar, az maradjon a pártban, aki nem, az álljon félre.

Az Epoca szerint Vajda kijelentette Madgearunak, hogy

csak abban az esetben vesz részt az ülésen, ha Maniu nem lesz jelen.

Ugyancsak az Epoca írja, hogy Vajda Sándor hívei főkérésére az ősz folyamán akcióbba kezd a „szovátisták” pro-

pagandájának ellensúlyozására.

Maniu táborában vegyes érzelmekekkel fogadták a központi végrehajtó bizottság összehívását. Arra az álláspontra helyezkednek, hogy ez szabályszerűen csak az erdélyi tartományi kongresszus után történhetik meg, ha sikerült elsimítani az egyes megyékben lefolytatott vezetőségi választások nyomán keletkezett ellentéteket. A szeben- és szamosmegyei elnököket még mindig nem erősítette meg helyükön a központi vezetőség, következésképpen szavazati joguk sem lehet.

Maniu hívei kérik tehát a tartományi kongresszus mielőbbi összehívását,

amihez annál inkább ragaszkodnak, mivel Mihalache szombatira összehívta a párt ökirályságbeli szervezeteinek tartományi nagygyűlését. A párt vezére ezzel nyilván leckét akar adni az erdélyieknek. tekintve, hogy a regáti szervezetekben teljes az összhang s a Lupu dr. pártjával való egyesülés kivétel nélkül minden tagozatban megtörtént.

Elvették a zsombolyai katolikus elemi iskolát

Indok: Az építkezéshez annak idején a község is hozzájárult

Zsombolya, szeptember 5.

Zsombolyával is megizlettették azt a keserű poharat, amelyet annyi tervszerűséggel és kegyetlenséggel nyújtanak az utóbbi időben, az erdélyi magyar kisebbség felé.

A zsombolyai római katolikus elemi iskolában hétfőn egy bukaresti tanár jelent meg.

A közoktatásügyi miniszter meghatalmazását mutatta fel és bejelentette, hogy átveszi az épületet.

Az igazgató hasztalan tiltakozott, az erőlyeshangu bukaresti tanár

magához vette a kulcsokat, lezárta az épületet

és azzal távozott:

— Az új tanévben az állami elemi iskolát nyitják meg itten!

Az igazgató a megdöbbentő esetet azonnal jelentette felettes egyházi hatóságának. Bizonyos, hogy az egyház nyomban perrel támadja meg az érthetetlen eljárást, melynek indoklása mindössze annyi, hogy

a község is hozzájárult annakidején az építkezési költségekhez.

A zsombolyai szülők és gyerekek az iskolában küszöbön várhatják, hogy az erőszakkal lezárt iskolaját, hogyan és kinek a számára nyitják meg...

Ennyi történt.

Leánykereskedők kloroformos támadása egy brailai urilány ellen

Braila, szeptember 5.

Hétfőn este 9 órakor, Braila egyik forgalmas utcáján, a Calea Regele Ferdinándon egy jólöltözött férfi és egy lefátyolozott nő, megszólították Aidina Orasanu fiatal urilányt,

rövid szóváltás után kloroformmal elkábították, majd kocsiába ültették, hogy elvigyék magukkal.

Az elkábított lány azonban pár perc múlva magához tért, sikoltozni kezdett,

kiugrott a bérkocsiból és elmenekült. A titokzatos idegenek még üldözték egy ideig a halálraijedtt leányt, de amikor a járőrök is felfigyeltek, abbahagyták a hajszát.

A nyomozás megállapította, hogy Aidina Orasanu támadói leánykereskedők voltak.

A rendőrség erőlyes vizsgálatot indított az elvetemedett lánykereskedők kézrekerítésére.

Elfogták a nagyváradi milliós betörés tetteseit

Sikeres nyomozás az Ókirályságban

Nagyvárad, szeptember 5.

A nagyváradi rendőrségre kedden a déli órákban a következő távirat érkezett:

„Lajos Ábrahám tolvajai megkerültek Baltiban, Fischmann Lajos és Lévi Igic személyében. Kihallgatásukról szóban számolok be. Borodi komiszár”.

A távirat méltán keltett nagy felűnűst a nagyváradi rendőrségen, mert azt jelentti, hogy

Lajos Ábrahám hitközségi métsző lakásán négy héttel ezelőtt elkövetett milliós tolvajlás tettesei kerültek kézre.

Lajos Ábrahám a betörés után nyomban feljelentést tett, hogy az ismeretlen tettesek másfélmillió lej értéket zsák-nányoltak. Később Lajos a feljelentést vissza akarta vonni. Ez gyanus lett és a kihallgatások során kiderült, hogy az ellopott pénz nagy része idegen valuta volt. A

UTÓKURA

Svábhegyi Szanatórium

Budapest.

SPORT-SZÓRAKOZÁS-STRANDFÜRDŐ

rendőrség feltevése szerint Lajos mellékesen tiltott valutaüzletekkel is foglalkozott és társai is voltak. Ez a körülmény nem tisztázódott teljes bizonyossággal, viszont a nyomozás abba az irányba fordult, hogy Lajos Ábrahám társai — Fischmann és Lévi — a tettesek, akik megneszelték, hogy a métsző otthon rejtgeti pénzét, kilesték az alkalmas pillanatot és betörték a lakásba.

A nyom helyes volt. A Regátba kiküldött komiszár munkája eredményes volt: elfogták a hűtlen társakat, a milliós letörés tetteseit.

Nagyváradon most hatalmas érdeklődéssel várják Fischmann és Lévi Nagyváradra szállítását, mert kihallgatásuk szenzációs részleteket ígér.

Balkáni körutat tesz a belga király szárnysegéde

Brüsszel, szeptember 5.

Lapjelentések szerint Hennin de Boussu Walcourt ezredes, a király szárnysegéde közelebről a balkáni államok fővárosai-ba látogat azzal a megbízással, hogy Albánia, Görögország, Jugoszlávia, Románia és Bulgária vezérkariát szorosabb összeköttetésbe hozza a belga vezérkarral. Az ezredeset később fontos határmenti szolgálattal bízzák meg.

— Aki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József viz gyorsan, biztosan és igen enyhén hat s ezért kiváltság a gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyagbetegség használatja szívesen.

Dániában ismét nagyarányu gyermek-paralízis-járvány lépett fel

London, szeptember 5.

A minden évben jelentkező gyermekbénulási járvány, az idén Dániában rendkívül súlyos méreteket öltött. Fargóban százhusz, Odenseben 34 új megbetegedés történt. A londoni Lister intézet ujjfajta szérumot küldött Dániába, a betegek gyógykezelésére. Gyermekparalízis eileni új szérummal kísérletezik Colmer John filadelfiai tanár is, aki az önmagán és asszisztensén végzett kísérletek után, beteg gyermekeknek alkalmazott oltásaival, kedvező eredményt ért el. Szakértők körében remélik, hogy Colmer tanár szérumkészítménye, a szörnyű gyermekbetegség elleni küzdelem hathatós támogatója lesz.

Hitler szeptember 12-én beköltözködik a gyászoló elnöki palotába

Berlin, szeptember 5.

Szeptember 12-én lejár a Hindenburg emlékére elrendelt hathetes gyász. Ezt a napot a nemzetiszocialista párt különös ünnepségekkel akarja emlékeztetésé tenni, mert ezen a napon vonul be a birodalmi vezér a még mindig gyászoló elnöki palotába.

Tizenkettődikén a birodalmi elnöki palotáról leveszik a fekete gyászlobogót, elatavolítják a gyász egyéb jeleit is aztán Hitler bevonul Hindenburg örökébe és ünnepélyes külsőségek között fogadja a diplomáciai testület tagjait, a kormány tagjait, a párt vezetőit.

A gyászlobogót pont ebből az alkalomból kellene kitűzni.

Goga és a Tara Noastra címére

Goga Octavian, Csucs váruja és nyugalmazzott költője a karlsbadi kúrák kisése elhívva, lapjában fegyvergyakorlatokat végez, nyilván, hogy e pár hónapi tétlenség után visszanyerje szellemi és izmai frissességét. Ismét harcra akar állani és ilyenkor jó úgy szórakozni, hogy egy-két próbavágást tenni a nyár elején szögbe akasztott, immár rozsdás karddal és célből, hogy adott pillanatban ne reszkeszen a kéz s a golyó pontosan a célba repüljön. A box-leckék sem ártanak s miután a régi bábu: a Tara Noastra-ban unalomig kilovagolt Skoda-ügy, már elkopott, lerongyolódott, új „pófozó-embert” állítottak be, akiért még a szomszédok sem kellett menni, hiszen ott található minden türelmetlen sovíniszta lap revizitumai között s akit úgy hívnak, hogy: kisebbségi sajtó, kisebbségi iskola, kisebbségi polgár, a politikai idény divatja szerint. Ezt aztán lehet püffölni, lehet gyomrozni, nem szakad és nem kopik, sőt még az az előnye is megvan, hogy messziről naiv szemek előtt komoly hadakozásnak, dicsőséges haditüneknek tűnik fel a reggeli izomgyakorlat, mely külső megnyilatkozását, tekintve, veszedelmes hasonlít Don Kisott híres pincebeli párviadalához...

Legutóbb lapunkat érte az a szerencse, hogy Goga egyoldalú boxmeccsénél, mint szenvedő ellenfél aszisztálhattunk. Szenvédőleges szerepünk persze csak addig kell érteni, amíg a vezércikk rólunk megíródott, mert hát! Istennik odáig még nem jutottunk, hogy a csucsai költő horogütéseit enyhe vigyorrall vagy bárány rohamok, mintahogy azt a városi ligeti bábkészítők. Mi visszavágunk Goga ur, nem úgy, ahogy az ön lapja teszi: a gyűlölet öklével, a rosszakarat fulánkjaival és a hazugság kábitó méregbe áztatott boxerével, mi az igazság erejével vágunk vissza, gyűlölködés és fogvicsorítás nélkül. Ezekre nekünk nincs szükségünk. Mi harcainkban alantas eszközöket soha nem használunk és nem akarunk használni. Mert mi a hétközi harcolunk, a mi küzdelmünk védekezés, nekünk nincsenek politikai céljaink, magas állások nem csábítanak bennünket, mi az igazság és a jogosság kristálytiszt vízéből akarjuk kihalászni napi megélhetésünket sovány halacskaikat, nem akarunk tengereket robbantani, hogy a zavarosból cápaikat emeljünk ki és szerviőrözzünk éhes hűveink asztalára.

Nem, mintha nem szeretnők a kővér falatokat. De a mi hűveink kivétel nélkül mind éhesek és hol van manapság az a kisebbségi Krisztus, aki csodát tudna tenni és a nekünk jutott pár halból és néhány százaz cipőből meg tudná vendégszolgálni ezt a szomorú, éhes, lerongyolódott gyűlékezetet, melyet úgy hívnak: kisebbségi magyar nemzet.

A csodákról azonban, ugylátszik, eléggé változnak a fölfogások. A Tara Noastra is ebben a cikkben utazik, amikor horgára minket tűzcsaléteknél, hogy vele kihálászza a soha el nem fogyó mesebeli halat. A robbantástól sem riad vissza, ha látja, hogy a közvélemény nem igen „pedzi” a ravaszul elhelyezett horgot. Ilyen robbantásnak szánta említett vezércikkét is, mert bizony boxmeccsekben egy politikai párt nem élhet meg és képviselői mandátum sem adódik a reggeli izomgyakorlatokból, nemhogy miniszteri székek.

Az aradi magyarság helyzetével foglalkozó cikkünkbe kötött a Tara Noastra. Egy hazug idézettel kezd a rohamot és arra lyukad ki, hogy lapunkból és általában az erdélyi magyar sajtóból, mely „Budapest pórázán mozog és anyagi lekötelezettséggel szolgálja ki a budapesti érdekeket” a román állam iránti gyűlölet mérge szivárog ki a magyar néprétegek közé. Főlelírja, hogy Erdély 233 nyomdájában közel 147 magyar kézen van és 4 román lappal szemben 54 magyar lap jelenik meg Erdélyben s mind az 54 a gyűlölet szócsöve, mely háborítatlanul szórja dühét mindenre, ami román. Ilyen körülmények között — állapítja meg Goga lapja — nem is lehet szó Erdély elrománosításáról és a B. L. lázítás kísérelt meg, amikor cikkében azt írta, hogy „tűzzel-késsel folyik Arad elrománosítása”.

Mondanunk se kell, hogy mi ilyen kifejezést soha nem használtunk. „Késsel” folyó románosításról vagy magyarosításról szókinésünk nem tud. A nagyobb hatás kedvéért azonban, ugylátszik, önkényes beszúrásoktól sem riad vissza Goga lapja, aminthogy a hatás kedvéért történik ennek az 54 lappal olyan beállítás is, mintha ez a statisztikai adat a magyar kisebbség példátlan gazdasági és kulturális virágzását jelentené. Igen, sok lapunk van Goga ur, ha nem is 54, de mindenestre több, mint kellene. Ezen a szomorú jelenlegén azonban elsősorban önnök és lapjának kellene örövendie. Mert nem az egész ország színteréje ez, hanem a sorvadós betegségek. Ez az 54 lap nem 54 zajos és gondtalan munkahelyet, a hullámokkal dacoló világitó-kornyot jelent, hanem legalább ugyanennyi nyomorgó, állásából kicsöppent és az utolsó szalmaszába kapaszkodó egzisztenciát. S ha

Ismét a közönség közé rohant két versenyző egy autóversenyen

Eredmény: öt halott és sok súlyos sebesült

Lisszabon, szeptember 5.

A portói gépkocsiversenyen az egyik versenyző eladni akart. A gép a kanyart rosszul vette, hátulról belerohant egy másik autóba,

mire mindkét versenyző fejét vesztve a közönség közé rohant.

A közönség körében irtózatot keltett. A szerencsétlen kimenetelű verseny eredménye: öt halott és számos súlyos sebesült.

Jól felszerelt pénzgár egy brassói asztalosműhelyben

Tökéletes 10 és 20 lejesekeket gyártott, de nagy zajjal dolgozott a jól felszerelt magánüzem

Brassó, szeptember 5

Hétfőn délután a Felsőfővény-utca néhány lakója feljelentést tett a rendőrségen Julius Gheorghe 24/A. szám alatt lakó asztalos ellen. A feljelentés szerint az utóbbi időben az asztalos műhelyéből szokatlanul erős kopócsolás hallatszik, amely teljesen tönkretette a környék nyugalmát.

A rendőrség jelentést tett a dologról Pascu Radu főügyésznek, aki gyanút fogott s azonnali házkutatást rendelt el.

Pascu főügyész és Sgorcea Marin, a büntető osztály főnöke még tegnap délután kiszálltak az asztalosműhelybe, ahol javában folyt a munka. De nem az asztalosmesterség munkakörébe tartozó dolgot végzett Julius Gheorghe, hanem

ügyesen összeállított pénzverdében 20, meg 10 lejesekeket gyártott.

Az ércből készült pénzverdét hatalmas kalapáccsal bunkozta az asztalos s hihetetlenül jól sikerült pénzdarabok potyogtak ki a szerkezetből.

A tettenért „pénzgárost” azonnal letartóztatták és bekisérték az ügyészségre, hol Pascu főügyész kihallgatta. Julius Gheorghe elmondta, hogy január óta kísérletezett a pénzverde elkészítésével, de azt csak július hónapban tudta tökéletesíteni s akkor kezdte meg a pénzgyártást. Beismerése szerint 50 darab hamispénzt hozott forgalomba, míg a házkutatás alkalmával 27 darabot találtak nála.

Tekintettel arra, hogy a pénzverde rendkívül gyorsan dolgozott és jólsikerült pénzdarabokat gyártott, a hatóságok feltételezése szerint többszáz ezer lej is piacra dobhatott ez a jól felszerelt „magángyár”. A nyomozás ebben az irányban folyik.

Arra a kérdésre, hogy miért folytatódott a pénzszerszésnek ehhez a kockázatos módszerhez, az asztalos azt felelte, hogy nagyobb összeggel tartozott egy banknak, — amiért a mintegy millió lej értékű háza is be volt táblázva — s ezen az úton akarta megmenteni házáat az árveréstől.

A francia diplomácia sikeresen biztosította Oroszországnak a Népszövetségbe való felvételét

Már csak Svájc, Görögország és néhány kisebb délamerikai állam ellenkezik

London, szeptember 5.

Az angol lapok jelentése szerint a Népszövetség őszi ülészakájával kapcsolatos legérdekesebb kérdést, Oroszországnak a Nemzetek Szövetségébe való felvételét Párisban fokozott szorgalommal intézik. A legutóbbi napok lázas politikai tárgyalásai javarészből ezzel az ügygel voltak összefüggésben s a francia diplomácia valóban sikeres munkát végzett, amikor a felvétel utjából most már — legalábbis a látszat szerint — minden akadályt elhárított.

A londoni Reuter-iroda Párisból kapott jelentése szerint

Franciaország most már nemcsak Angliával és Olaszországgal együtt elteljen a felvétel kérdését, hanem megállapodást kötött Hollandiával és Lengyelországgal is.

A Lengyelországgal való megegyezés különösen nagy sikernek számít, mert a len-

gyel kormány egyidejűleg igen keményen ellenzte a felvételt. Ebben a pillanatban Európából már csak Svájc és a Journal de Geneve szerint Görögország ellenzik a felvételt. Amerikából az Egyesült Államoknak nincsen semmi kifogásuk, csupán néhány kisebb délamerikai állam akadékoskodik leginkább Argentína, mert általános tanácsot akar kapni, már pedig, ha ezt Oroszország kapja meg, úgy neki semmi reménye sem lehet a felvétel kérdése azonban most már elintéztet dolognak tekinthető mert a párisi tárgyalások a szükséges kétharmad többséget biztosították.

A kisantantállamok természetesen erősen Franciaország oldala mellett állanak ebben a kérdésben. A francia diplomácia még Románia és a Szovjet között is sikerült létrehozni a egyre fejlődő barátsági kapcsolatot. Jellemző az összemelegedésre, hogy

végérvényesen elintézte az erdélyi magyar színjársás sorsát.

Önnök örövendie ktl ezen, Goga ur és nem felháborodni. Ami pedig a kisebbségi sajtó ellen javasolt rendszabályokat illeti, ennél a pontnál már régen megelőzték önt mások A cenzorok Erdélyszerte híven teljesítik kötelességüket s csak az Isten tudná megmondani és a Tara Noastra: hogyan lehet a sajtószáron keresztül is olyan államellenes, veszélyes harapásokat ejteni, amilyenekről ez a lap álmodozik. Dehát itt, ugylátszik, nem ez a fontos, mindennél előbbrevaló a lap példányszáma s az igazságot alá kell rendelni a pártérdeknek, a népszerűség holdfogyatkozásakor. Hiába is vitatkoznánk a Tara Noastrával afelől, hogy cikkünk, melyet „láztónak” bélyegez, természetes jalkiáltása volt Arad s vele együtt Erdély magyarságának, hogy a fájdalom és nem a gyűlölet szava jajdukt ki a sorok közül, hogy mi Erdély földjén az ittélő magyarságért akarunk harcolni s szemünk szemébe nem kacsintgat, hogy azon a sovány táplálékon akarunk eléledélni, amit ez a le-

Rosenberg párisi szovjetügynök ebéden látta vendégül a Párisban időző Titulescu külügyminisztert és az ugyancsak Párisban tartózkodó moszkvai román követet, a most kinevezett bukaresti szovjetkövetet és a párisi szovjetkövet-ség vezető tisztviselőit.

Az ebéd igen barátságos hangulatban zajlott le.

Mária királyné angliai útja

London, szeptember 5.

Mária román anyakirályné a hónap végéig, hosszabb tartózkodásra Angliába utazik. Mária királyné körülbelül 3 hétig marad Angliában, ahol az angol királyi család vendége lesz.

Hatalmas razzia Szófiában

Szófia, szeptember 5

A bolgár államrendőrség hétfőn éjszaka Szófiában nagy razziaát rendezett, többhelyt házkutatást tartott és nagymennyiségű fegyvert kobozott el. Több le tartóztatás is történt. A rendőrség mindenféle felvilágosítást megtagad, úgyhogy sem a letartóztatottak kilétét nem lehet megállapítani, sem azt, hogy milyen politikai szervezet ellen irányult a rendőri hajsza.

Százezer lej kárt okozott a tűz egy temesvári kalapüzletben

Temesvár, szeptember 5.

Hétfőn este a Kossuth Lajos-utcai járókelők megdöbbenve látták, hogy a Márton kalapüzlet lehúzott redőnye mögül vastag füstfelhő tödül ki az utcára. Ertesítették a tűzoltókat. A tűzörség percek alatt kivonult és rövid munka után sikerült is elfojtani a tüzet. Nagymennyiségű kalapárú elpusztult, részben a tűzben, részben a víztől. A kár közel százezer lej. A tűz okának kiderítésére a vizsgálatot megindították.

Sikeres világrekord halálos ráfizetéssel

Cleveland, szeptember 5

Hétfőn délután a clevelandi repülőtérrel felszállt Dawis Douglas, a hírneves amerikai pilóta, hogy Jimmy Weddels repülő 490 kilométer és 202 méteres óránkénti gyorsrepülési világrekordját megjavítsa. A kísérlet sikerült, Dawis Douglas 492 kilométer és 675 méterre javította fel a világrekordot, de az új világrekord a vakmerő repülő életét követelte áldozatul. Az irtózatot sebességgel suhanó repülőgép motorja ugyanis több ezer méter magasságban hirtelen felmondta a szolgálatot. A gép lezuhant. A pilótát szétzúzva húzták ki a roncsok alól.

Szerencsés számok

Bukarest, szeptember 5

A mai húzáson 300 ezer lej nyert: 52136, 200 ezer lej 49496, 100 ezer lej: 9170, 40 ezer lej: 66903, 9287, 11587, 33848, 20 ezer lej: 78703, 59289, 56896, 25690, 15 ezer lej: 43728, 34035, 50087, 68792, 48507, 10 ezer lej: 2657, 15856, 14949, 56058, 16090, 27470.

rongyolódott országrész ma még nyújtani képes: vitánk meddő volna. Pusztán ököllel nem tudjuk bezúzni a rosszhiszeműség vaspántos ajkait. És nem is akarjuk.

Nem, mert Goga Octavianban olyan ellenfelet látunk, aki nyilvánvalóan tisztában van a romániai magyarság igazi helyzetével. Hiszen ő az, aki nem is olyan régen meghatott szavakkal beszélt e sorok írójának s csucsai virágokról, melyeken keresztül Ady Endre halhatatlan szellemével beszélget. És a jutalomkönyvről, melyet Goga Octavian ötödikosztályos gimnázistának meleg apai szavak kíséretében nyújtott át a magyar állami gimnázium magyar igazgatója. Am a csucsai virágok, ugylátszik, becsukták kelyheiket, a jutalomkönyv pedig tüzre vetetett. Pedig a költőnek tudnia kell, hogy a politika tüzével nagyon csinján kell bánni, az emlékek igazsága épen kerülhet ki belőle, de szomorú emlékké hamvaszthatja azt, aki felszította, hogy egy érdemtelenül szenvedő nemzet javainak üszkös romjainál magának pecsenyét süssön.

Kakassy Endre

HIREK

Férjek: — a fedélzetre!

Nincsenek hiteles főljegyzéseink arról, hogy a paradicsomi fügefalevelet milyen „kreáció” követte, Herodotos azonban tudni véli, hogy a dívat már a történelemelőtti időkben megkezdődött a férjek életét. Ha akadna külön, aki költészet és fáradtságot nem kimélve, fölponultatná mindazt a trófeumot, a melyek az utolsó száz esztendő női dívatjának a fejlődését volnának hivatva szemléltető módon bemutatni, úgy fogalmat alkothatnánk magunknak azokról a győzelmekről és szenvedésekről is, amelyet a férjek, mint olyanok, a női dívat kapcsán átsínyltek. A topántól a körömcipőig, a főkötőtől a tokkalapig, az abronszoknyától a bukjelig hosszú az út és ennek az utnak minden dívatörületeit jelző határkövökhöz férji düh és férji kinszenvedes jaja és sóhaja tapad.

Mint Párisból jelentik, most új rém fenyegeti a férji bugyellárisokat. A Faubourg Saint Honoré üzletei a napokban kirakatversenyt rendeztek és a versenyből a mellőzött, már-már muzeális emlékké silányult női napernyő került ki győztesen. A napernyő megjelent és követeli régi jogait. Párisban noha az idő ősz felé ballag, öt nap alatt hatszáz ezer napernyő kelt el és az előkelő világ találkozó helyein a hölgyek kivétel nélkül napernyővel jelennek meg. Mondanunk sem kell, hogy az árak percek alatt szédületes karriert értek el és a napernyőgyárak műhelyeiben szabók, mérnökök, vegyészek, iparművészek százai dolgoznak lázasan, hogy megteremtsek alakban és színben a legújabb és legelegánsabb napernyőtípusokat.

Páris felől tehát zúgva megindult a dívat és már becsomagolták az első napernyő-modelleket és szállítmányokat. Férjek, a fedélzetre, jön a napernyő, jönnek a brüsszeli csipkés és nyelben „művészi kiállítású”, édes, kis napernyőcskék.

(6)

— Margittai hírek. Tudósítónk jelenti: Margittán és a környéken ismét elszaporodtak a hamis százelesek s az üzletekben és hivatalokban újra erősen pengetik a pénzeket. Valószínű, hogy a hamis százelesek, melyek csupán egészen tompa pengésükről ismerhetők fel, Nagyváradról kerülnek ide. — Susannu János Tóti községbeli gazdálkodó udvarán tűz ütött ki s két szalmakazal elégett. A mögött csendőrségi vizsgálat megállapította, hogy a tüzet Susannu gyufával játszadozó gyermekei okozták. A kár nem jelentékeny. — Augusztus hónapban 13 születést, ugyanannyi halálózást és 5 házasságkötést jelentettek be a margittai anyakönyvi hivatalban. — Nica Demeter timárség, aki Hirsch Aladár belettyőszéplaki timármester műhelyében dolgozott, egy lépfenében elhullott állat bőrének kidolgozása közben súlyos fertőzést kapott s válságos állapotban szállították be a nagyvárad központi kórházba. — Megittuk, hogy a margittai tüzoltó-testület, az egyesület jóváhagyásával, hogy a tüzoltók teljes alkalmatlanul és kereskedőként és iparosként soroztak be nagy számmal, akik a gyakorlatokon aztán természetesen nem jelentek meg, amiért esetenként 100—150 lej bírságot rótt ki rájuk a vezetőség. A dolog egy darabig csak ment, de a kényszerű tüzoltók végül megszokták a bírságolásokat, melyek olykor már hetenként is ismétlődtek s panasszal fordultak Vadász Jenő városi tanácsoshoz a B. L. és Népujság margittai tudósítójához. Vadász Jenő tanácsos közbenjárása s a mi sürgető cikkeink eredményeként aztán vizsgálatot folytattak le a tüzoltó-testület vezetősége ellen, mely megállapította, hogy a sorozások alkalmatlanul és törvénytellenesen jártak el s elrendelték az összes bírságok — mintegy kétszáz esetben róttak ki ilyen büntetéseket, — azonnal visszafizetését s a kényszerű tüzoltók már meg is kapták pénzeiket a felmentéssel együtt. Nem árt, hogy ennek a rendszernek a bevezetésére miért volt szükség egyáltalán? A tüzoltók Margittán s a járás nagyobb községeiben állandóan rendezik a bálokat, melyek tényes eredménnyel végződnek, miután alig van rájuk valami kiadás, mert még a zenét is a tüzoltók zenekara szolgáltatja. Miért nem használják fel ezeket a jövedelmeket a tüzoltóság hiányos felszerelésének pótlására?...

— Szörénymegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A legelőről hazatérő lovak Zsóna község határában megbokrosodtak az uton játszó gyermekek kiabálásától. Az egyik ló Dema Miklós 8 éves fiúcskát úgy mellberugta, hogy a gyermeket szerte szórta a mellkassal a lugosi kórházba szállították, ahol néhány óra múlva meghalt. — Oregyán Irisef lugosi pékmestert segédei, Bonó Lajos és Emil, Spárges Imre, Abrahám Irisef és Deák István rendszeresen meglopták. A büntővetkezet tagjait a rendőrség őrizetbe vette. — A Körpa melléti 322. számú őrháznál a mozdony elkapta Volescu Máriát, a vasúti sorompóőr feleségét, aki férjét szolgálatában helyettesítette. A mozdony a szerencsétlen asszonyt darabokra szaggetta. — Lugos város nagytanácsa a napokban tartotta augusztus havi ülését. A tanács elfogadta és jóváhagyta az 1932—1934. pénztári évről előterjesztett zárszámadásokat. A hadügyminisztériumnak a kaszárnnyak átengedése vonatkozó kérélmét, házbérhátralékok miatt, a tanács elutasította.

Egy kiváló osztrák bridsz-játékos, aki civilben matematikus, nyilatkozott a bridszról és annak jellemzésére, hogy milyen érdekes és változatos, elmondotta, hogy a bridsznek százötven quintillio variációja fordulhat elő. Ugyanakkor a könnyebb elképzelhetőség kedvéért kiszámította, hogyha az egész emberiség nekifogna játszani, beleértve a csecsemőket és agastyánokat, továbbá a kannibálokat és az eszkimókat is, ötperces játékidőt véve alapul, a kétmilliárd ember éjjel-nappal szépen eljátszadozhatna háromtrillió évig, amíg az összes előfordulható partitát lejátssza. Egy másik tudós viszont kiszámította, hogy a kaliforniai paizsetű egyetlen nőstényéből egy nyár alatt négy nemzedéken át hárommilliárd utód szaporodik, ez a rettenő mennyiségű dedunoka pedig elég ahhoz, hogy egy száz nagyfából álló gyümölcsösnek összes ágait, leveleit, törzsét teljesen befedje. A paizsetűveszedelem tehát elképesztően szédítő, de milyen csekély a bridszszedelemből képest. Mert az osztrák matematikus szerint ma még csak az emberiségnek félszázaléka, — 10 millió — játszik bridszt s az is csak napi 4—6 órát. Ez a szám öt év alatt szaporodott így fel alig tízezer játékosról és napi átlagos félóráról. De mi lesz néhány év múlva, ha a bridszkövek száma és játékteljesítményük az eddigi tempóban fejlődik. Valószínűleg a paizsetű fogja feladni a versenyt. Nem lesz fa, ahova meghúzódjunk. Mert a földkerekség összes erdeinek felhasználása után még a gyümölcsfák is bridszasztalt fognak csinálni.

III. VIKTOR EMANUEL.

akit Mussolini saját maga helyett európa körútra küld.

— Alesik újból kéri a leépített járásbírósa visszahelyezését. Csikszereváról jelenti: Köztudomású tény, hogy Alesik 60 ezer lakosa egyöntetű tiltakozása ellenére a múlt kormány alatt megszavazott törvény alapján leépítették a csikszentmártoni járásbírósgát. Azóta több emékiratban feltárta a lakosság, hogy bírósága leépítése következtében elérhetetlen lett számára az igazságszolgáltatás. A legtöbb községnek Csikszerevár 50—60 kilométert kell gyalogolnia. Mindezt ideig eredménytelenül voltak a folyamodványok. Most újabb alaposan indokolt panasszal fordultak az igazságügyminiszterhez és kéri a leépített bíróság visszaállítását.

— Rejtélyes eltűnés. Sepsiszentgyörgyi tudósítónk jelenti: Tölcséres Irma 14 éves urilány, Tölcséres József kőműves-vállalkozó leánya még augusztus 10 23-án a déli órákban nyomtalanul eltűnt a sepsiszentgyörgyi Előpataki-ut 30 szám alatti lakásukról. A leánykát az édesanyja a szomszédba küldötte valamit elhozni s azóta nem tért vissza. A kétségbeesett szülők mindenfelé érdeklődtek utána, de mindezt ideig eredménytelenül. A rendőrségi nyomozás nem járt eredménnyel. A rejtélyes eltűnés ügyében tovább folyik a nyomozás.

— Lebontják az egyik legrégebbi erdélyi kastélyt. Dési tudósítónk írja: A szamosmegyei, Déshöz közelfekvő Baca községben áll a Zichy grófok ódon kastélya. Valamikor Erdély nevezetese építete volt, amelynek tetejére kocsi is fel lehetett hajtani, a sima felületű tető-

Gyógyszerlárok!

Drogériák!

Illatszertárok!

Subin PARIS

a „DOUCE FRANCE”, „OCEAN BLEU” stb.

világhírű parfümök, kölnivizek és puderek előállítója, összes termékeit csakis kizárólagos romániai vezérképviselője:

PARFRAM S. A. R. București, Str. Vasile Lascar 209. (Tel. 229/30)

utján hozza forgalomba.

ABLAK

ebben a kérdésben dönteni. A bíróság ezt a kifogást elutasította és elrendelte a bizonyítást, a perelt összeg valódiságára. — A Székelyhídtől 14 km-re levő Köbölkut községben hatalmas tűzvész pusztított Klein Lajos földbirtokos tányáján. Ismeretlen okból kigyulladt az istálló és a benne levő jószágokkal porig égett. Szerencsére megeredt az eső és véget vetett az egyre jobban elhatalmasodó tűznek. A kár biztosítás révén megtérül. A tűz valószínűség szerint gyújtogatásból ered és a csendőrség ezirányban megindította a nyomozást. — Egy nagyváradi konzorcium 10 hatalmas pincét bérelt ki és azt gombatenyésztésre rendezte be. A legfinomabb gombafajtákat akarják kitermelni és vagonszámra külföldre szállítani.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti időjáráskutató intézet jelentése szerint változóan hőmérséklet mellett mindenfelé, de különösen az Alföldön élénk északi szél, kevesebb esőzettel.

★ Ha nem a nagyvonásúsgot, a káprázatot, hanem a mindennapi gyakorlatot tekintjük, meg kell állapítanunk, hogy egyetlen közlekedési eszköz sem ékelődött be az utóbbi években annyira életünkbe, mint az autóbusz. Bevonja a vidéki tömegeket a nagyvárosok piacába, fejlődő gazdasági és kulturális életébe, — időt és pénzt takarít meg. Ebben a világirányzatban mi sem maradtunk le. Romániában már nemcsak kiterjedt autóbushálózat van, de a kocsik üzembiztosak, kényelmesek, tiszták. Az utak ugyan sokhelyt elhanyagoltak, de ép az utóbbi időben e téren is javul a helyzet. Az utazóközönség egy része még csak most kezdi megismerni az autóbushálózatot, melynek előnyeit és nagyon gyakran hallani, amint némelyek örömmel beszélnek, hogy „felfedezték”: milyen kellemes autóbusszal utazni. Csak egy pontos, megbízható menetrend hiányzik még, amelyből az utas előre megállapíthatja az indulási és érkezési időt, a csatlakozást, a menetdíjat és kiválaszthatja a neki legjobban megfelelő járatot. Most ez a hiány is orvoslást nyer, mert legközelebb megjelenik dr. Buza Octavian és dr. Fóris Lajos szerkesztésében a Romániai Autóbusz Menetrend (ROM-BUS), amely az összes autóbushajratokat, indulási és érkezési időket, csatlakozásait, a menetjegyek árait közli. Ez a teljes és pontos menetrend, amely az autóbushálózatok közreműködésével jelenik meg, biztos tájékoztatást fog nyújtani és így népszerű és pótolhatatlan kézikönyv lesz.

— Agyvértódlás, szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzet, idegesség, fejfájás, lehorgolt állatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával igen sokszor gyakran megszüntethetők.

★ A Független Szemle, ez a progresszív folyóirat, most jelentette meg igen gazdag nyári, kettős számát. Gelléri Andor Endre, Zempléni Klára, Kádár Kata írtak novellát, Habán Mihály, Forgács Antal, Keszthely Zoltán, Szőnyi Magda és Somló Hedvig versekkel szerepelnek. A szerkesztés az IGE kongresszusról írt, a magyar középiskolai létminimumáról Görög Imre, Franciaország belső válságáról Justus Pál, míg a mai szinpad problémáiról Valér Erik cikkeznek. Kiváló szemle és színházrovat egészíti ki a számot, amelyet két remek fametszet díszít még. Ára 16 lej és kapható a Brassói Lapok könyvtárában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

A TERMESVARI TERMÉNYTÖZSDE ÁRAI

Buza 78 kg-os 430 lej, 77 kg-os 415 lej, 76 kg-os 410 lej, tengeri 260, árpa 265—270, zab 255. A többi változatlan.

Élni mindenütt lehet,

mondja a halmi intellektuel, akit éppen megkérdeztem. Élni mindenütt lehet, de nagy különbség van például abban, hogy az ember Párisban él, Nagypáradon vagy éppen Halmiban.

Pedig ötezer lakosa van Halminak. Más ötezer lakosu nagyközségben valami talán mégis van, azonkívül, hogy az ember dolgozik, küzd a kenyérért, tárgyal a járás-bírószágon vagy betegeket kezel, esetleg földet tur vagy a bankban azon töpreng, hogy miképpen kellene átadni azokat a nehézségeket, amelyeket a konverzió teremtetett a vidéki bankok számára. Valami talán még kellene azonkívül is, hogy az ember ostorszíjat, borecetet és kocsikenőcsöt ad el, vagy a Csehszlovákiába induló vagy onnan érkező utasok csomagjait vizsgálja.

Halmiban azonban nagyon kevés a lehetőség. Itt csak dolgozni lehet, azt sem mindenkinek, itt csak futni lehet a kenyér után, de egyéb azután nincs.

Színház soha sem néződik ide. Még a legkisebb faluban játszó vándortársulatok is elkerülik Halmi. Magyarokat: nem érdemes próbálkozni, biztos a léleges. Az ötezer halmi lakos fele bigott, vallásos, ghettóban élő zsidó, akik nem járnak sehova, nem olvasnak, színházra nem kíváncsiak.

Ugyanezért nem él meg Halmiban a mozi sem.

Képzés? Kinek kell? Legfeljebb egy-egy utazó vetődik néha ide. A kaszinóval — mint ezen az oldalon kifejtjük — bajuk vannak.

Nem marad más, csak nyáron a szőlőhegy.

Akinek ez nem elég, benádorol egy-két napra Szatmárra és ott elégteli ki kulturális szórakozási igényeit.

Élni mindenütt lehet — mondja a halmi értelmiség. Élni Halmiban is lehet, de a kultúrember örömei itt nagyobbra vannak növekedve, mint a szőlőhegyen.

Egyesülnek a halmi járás bankjai

Halmiban négy bank van. A Halmi Takarékpénztár, amely Nadas Lajos az igazgatója. A Halmi Egyesült Bank, amely Leményi Sándor igazgatója alatt működik. Régi békebeli intézet mindkettő, simán viselték el a gazdasági krízist. A Banca Populară igazgatója Dobosi János és a negyedik a Halmi Kereskedelmi és Iparbank.

A konverzió mindegyik bankot alaposan megbénította. Az adósok nagyrésze fölműves, nem fizetnek. Kihitelezés nincs természetesen itt sem. Most azt az életrevaló tervet tárgyalják, hogy az összes járási bankok egyesülnek egyetlen, tökéletes intézetben, hogy a mai stagnáló, egészségtelen állapot helyett, újra meginduljon a hitelélet, amelyre ezen a vidéken is olyan nagy szükség van.

Kulturház?

Ötvenöt éves a halmi kaszinó. Ötvenöt évvel ezelőtt alakult. Akkor még úgy hívták, hogy Halmi Urikaszinó. Az impériumváltás után Román Kaszinó lett belőle. Most úgy hívják, hogy „Casa Culturală al Astrei”. Az Astra kulturháza. Kulturház? Ha kulturház, akkor miért rendelték le az utóbbi hetekben az összes magyar lapokat? Magyar tagok is vannak ott. A kultúra pedig nemzetközi. Ezt illene tudni annak az intézménynek, amely kulturháznak nevezi magát. Más a kultúra és más a szovinizmus, jó urak. Az egyik szentség, a másik pedig kifizetendő üzlet.

A piac Halmiban

Sertésbús 22 lej, borjúbús 14 lej, marhahús 12 lej. A kenyér — csak egyfelét sütnek — 6 lej kilogramma. Tojás 10 darab 12 lej. Csirke 30-40 lej párja, kacsa 40 lej. Tej 3-4 lej literje. Burgonya mázsája 100 lej. A terményárak a fuvardíj miatt valamivel drágábbak, mint Szatmáron.

Emberek, magyarok, ki törődik az elhagyott csángókkal?

Halmi mellett, Nyiresen magára hagyva, nyomorultan sanyalódik nyolcvan csángó család

Halmihoz közel, a Nyires-tanyán néhány évvel ezelőtt csángók telepedtek le. Déva környékéről és Bukovnából jöttek ezek a csángók, derék, tisztaéletű, józan római katolikus vallású magyarok.

Nyelvcsalád telepedett le itt asz-szonyostól, gyerekestől. Összerakott kis pénzükön egy Roth Izidor nevű földbirtokostól földet vásároltak. Annyi pénzük nem volt, hogy az egészet ki tudták volna fizetni. Csak egy részt fizettek tehát a vételárból, a többivel adósok maradtak azzal, hogy majd részletenként kifizetik.

A föld a Tur partján terült el.

Az első év végén a Tur kiáradt.

Pocsékba ment a munka, tönkrement a termés. Vastag iszapréteg feküdt meg a földet.

A vételár részlete esedékes volt. Fizetni kellett volna, de nem volt mitől. A gazdasági viszonyok romlása is elősegítette a csángók keresztjének növekedését.

Magyarok voltak ezek a csángók, esendő magyarok. Tudták, hogy van egy Magyar Párt és a magyar pártnak volt egy ügyésze. Ma már nem ügyésze a pártnak az ügyvéd ur, aki a csángók ügyét „jónakulatuan” a kezeibe vette. Pártfogásba vette a csángókat és úgy „megpártfogolta”, hogy szegény csángók még most is ezt nyögik. Fellebbezett, tárgyal, beadványokat szerkesztett és költség-számlákat gyarapított az ügyvéd ur és olyan jól elintézte a dolgot, hogy a derék csángók kénytelenek voltak a föld régi tulajdonosával a végén úgy kiegyezni, hogy a föld egy részét az elmaradt részletek fejében visszaadták. Persze a nagyobbik és a jobbik részét. A per azonban még ma nincs eldöntve.

Ami a földből megmaradt az az éhenhaláshoz sok, de a megélhetéshez nagyon kevés.

Hihetetlenül nyomorognak itt Halmi mellett a nyolcvan csángók. És senki sem törődik velük, senki sem néz feléjük.

Persze, irgalmasságról ma nem is lehet beszélni. De politikai szempontból mégis jó volna, ha a magyar párt feléjük fordulna. Ezek szegények még most is várják, hogy az ominózus birtokperük sikeresen elintéződjék. Jó lenne utána nézni a dolguknak. Olyan könnyen meg lehetne tenni. Hiszen magyarok ezek a csángók, de ezenfelül emberek, becsületes, munkás emberek, akik megérdemelnék a támogatást, megérdemelnék, hogy valaki, aki erősebb náluk, egy párt, egy politikai szervezet, egy testület feléjük nyújtsa a segítő kezét.

Emberek, magyarok, nyolcvan csángó család, itt a végeken, reménytelenül és elhagyatva kinlódik az étellel.

HALMI ABLAK

Dr. BLEYER LÁSZLÓNÉ

Nézzünk ki Halmiban az ablakon. Amikor bealkonyodik, siető embereket látunk a hegyek rejték-utjai felé. Csempészek ezek. Apró kis csempészek. A veszedelmes csempészeket kiirtotta Martinescu Roland vámfőnök, a határrendőrség és a gazdasági válság. A kis csempészek még élnek. Öt kiló sötét viznek a kis zsákban és hoznak helyette egy pár cipőt. Ötven-hatvan ember kockáztatja hetenként az életét és a szabadságát, csak azért, hogy néhány garassal megkönnyebbítse a nyomorúságát. Apró csempészek, nyomorgó szegény emberek. Szomorú látvány, csukjuk be hamar az ablakot.

A dabolci öreg református templom meséje, avagy egy ítélet, amelyet eszközök hiányában nem lehet végrehajtani

Kétkilométerre Halmi mellett, egy kis magyarlakta község Dabolc. A lakói csaknem mind reformátusok. Egy lépésnyire van a cseh határtól. Öreg, ütött-kopott templomban dicsekszik a dabolciak vasárnaponként az Urat. A templomot még akkor építették, amikor a dabolciaknak is volt még pénzük. Éppen ezért magas ez a templom.

Négy évvel ezelőtt, éber szemek felfedezték, hogy a magas épület legfelsőbb részén, egy kopott girland húzódik meg. A girland piros-fehér-zöldre volt annak idején befestve. Kis sáv ez a girland, alig látszik, de az éber szemek szerint mégis „veszélyezteteti a haza épségét”.

Nosza, gyorsan eljárás indult hát az egyház, illetőleg annak nyolcvaneseztendő öreg papja, idősebb Kürthy Károly ellen. Különböző fórumoknál tárgyalásokat is tüztek ki ebben az ügyben. Az ősz pap azonban nem jelenhetett meg ezeken a tárgyalásokon, mert beteg és törődött. Helyette a fia, ifj. Kürthy Károly, Halmi nagyképzettségű és töretlenül magyar

lelkésze jelent meg a dabolci egyház képviselőjében. Elmondotta, ez a sáv már a templom építése óta ott van. Soha sem lázított senkit, soha sem csinált semmi bajt. Az egyház nem tudja eltávolítani, mert másképpen nem lehet hozzáférni, csak ha állványokat építenének a templomnál köröskörül. Így, csak így lehetne lemesznelni. Az egyház azonban koldusszegény, nem bírja azt a hatalmas költséget, amit ez a munka jelentene.

Igy védekezett a lelkész, de hiába. Az ítélet úgy szólt, hogy az egyház büntetés terhe alatt köteles eltávolítani a „veszedelmes” piros-fehér-zöld girlandot.

Az egyház fellebbezett.

Hiába minden ítélet, ha pénz nélkül senki sem csinálja meg ezt a hatalmas munkát.

Ott áll a templom és ott áll a magasban a kopott girland.

Négy éve húzódik ez az ügy.

És sajtáságos: sem a dabolci magyarok nem lázadtak fel az ócska girland láttára, sem a hazának nem történt semmi baja.

A legszebb halmi uriaszony. Középpontja a társaságnak, amely hamar megszerelte, pedig csak néhány évvel ezelőtt költözött ide Prágából. Ott ismerkedett meg férjével, dr. Bleyer László halmi orvossal és hosszú, romantikus szerelem után a ragyogó szépségű prágai urileány, aki körülrajongott kedvence volt a cseh főváros társaságának, férjhezment a halmi orvoshoz és leköltözött Halmiba. Itt is hamar megszerették. Előljár minden jótékonyági mozgalomban. Egy kicsit már meg is tanult magyarul. Mindenki szereti. Ez is ritkaság olyan helyen, ahol az emberek tulzatosan egymásra vannak utalva és tulzatosan ismerik egymást.

Már sportegylete is van Halminak

A múlt hetekben alakult meg a halmi Astra SC. Egyelőre csak a futballt gyakorolják. Igen jó játékosaik vannak, különösen így nyáron, amikor a szatmári bajnokság tagjai otthon nyaralnak. Az egész község „szurkol” a halmi színekért. Drágos főszolgabíró segítségével kelt életre ez a csapat, amely mindjárt az első mérkőzésre a szomszédos Csehszlovákiából hozott ellenfelet. Meg is verték a királyházi csapatot. Erre szörnyen büszkék a halmiak. Másféle sportág nincs. A tenispályát csak nem sikerült megteremteni, pedig Pop Viktor állomásfőnök fiatal felesége erősen szorgalmazza. Talán jövőre ez is sikerül.

Hangos hirdató

Három ügyvéd van Halmiban. Leményi Sándor, Dobosi János és Herskovits Lajos. Csak három, pedig a községnek járásbírója is van és jónéhány község is idetartozik. Valamikor Ugocsában volt a legtöbb pereskedő. Aki ügyvéd idekerült, az mind meggazdagodott. Ma a három ügyvéd örül, hogy megél.

És mindössze négy orvos, dr. Bleyer László, dr. Izsák József, dr. Dobosi Endre és dr. Steier György. Egyik sem panaszkodhatik. Mind a négynek jól megy. Csak a kereskedők fogytak el. A betegek nem.

Indítványozták a megyénél, hogy csatolják a halmi járáshoz Sárköz, Józsefháza, Mikola és Szarazberek községeket. A szatmári járás túl nagy, nem tudják az egészet jól igazgatni.

A Szarvaskő kedvenc kirándulohelye Halminak. Gyönyörű legenda fűződik hozzá a menekülő szarvasról. A nagy sziklába sok kiránduló véste be a nevét. Még százéves dátumok is vannak belevésve.

Akli-hegy. Csehszlovákiában van. Ide járnak a halmiak a szőlőkbe. Olyan szép a vidék és olyan ragyogó a levegője, hogy mindenütt másutt magaslatti üdülőhelyet csináltak volna belőle.

Villany itt is csak estétől reggelig van. Nappal nincs áram. Gyáripár sincs. Talán éppen ezért. Az orvos nem dolgozhatik diatermiával. Azonkívül nagy a panasz, hogy az áram igen drága.

A szovinizmus itt is felütötte a fejét. Régi barátságok szakadnak szét. Az a néhány intelligens ember is kezd szét-huzni. Már majdnem teljes a különválás a különböző nemzetiségek között.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Áru- és pénzpiac

A lisztpiac árai

(Temesvár) Nagymalmi árak: 0-ás 4.80, 4-es 5.20, 5-ös 5.70, 6-os 5.20, 8-as lábliszt 2.40, korpa 2.50, búkkönydara 2.00. Az üzletkötés kevés. — Középmalmi árak: 0-ás 7, 4-es 6.20—6.30—6.50, 5-ös 5.80, 6-os 5.40, 8-as lábliszt 2.40, korpa 2.10. — Kismalmi árak: 20—30 banival olcsóbbak.

Állatárak

(Bécs) A bécsi sertésvásáron a felhajtás 12279 darab, ebből román 860. Prima urasági hizott sertés 5—6 garassal emelkedett, a többi garassal. Viszont a hussertés 2—3 garassal esett. Árak: prima urasági disznó 1.30—1.33 shilling, szedett disznó 1.28—1.35, öreg koca 1.20—1.25, dán koca 1.05—1.10. — Bécsi marhavásár: felhajtás 1757 darab, ebből román 164. Lanyha forgalom mellett összes ökör- és tehénminőségek 5 garassal estek, bikák ára nem változott. Árak: prima ökör 1.20—1.35, másodrangú 1—1.10, harmadrangú 0.85—0.95. Parasztökök 0.85—1. Bikák 0.80—0.98. Tehének 0.75—0.98.

(Prága) A prágai sertésvásáron a nagy felhajtás folytán az irányzat igen lanyha volt, hussertések 60—80 fillérrel olcsóbbodtak. Felhajtás 992 drb. zsirsértés, ebből 346 román. Hussertés 3190, ebből 126 román. Árak: extrém mangalica 6.50—6.60, prima mangalica 6.25—6.50, másodosztályú 6—6.25, keresztezett 6.25. Hussertés 6—6.80, szalonna 10—10.25.

(Róma) A milánói marhavásár felhajtása 501 darab. Lassú forgalom mellett az árak nem változtak. Fialat parasztáru 2.10—2.40 lira, ökör 2—2.20. Postumiai vásáron múlt héten 90 ragon tranzitáltatott, irányzat lanyha volt. Római áru csak 2 vagon.

Görögország üzletet akar kötni Romániával

(Athén) A görög gazdasági miniszter az érdekeltségek kérdésére kijelentette, hogy minden igyekezete a görög kivitel emelésére irányul, amit újabb kompenzációs szerződések megkötésével szeretne elérni.

Görögország kivitelét egy év alatt, az azóta megkötött kompenzációs szerződések segítségével, — igen jelentős mértékben emelte és minden remény megvan arra, hogy a görög mezőgazdaság és ipar termékeinek ismét újabb piacokat sikerül biztosítani.

A miniszter természetesnek mondta, hogy a kompenzációs rendszer kibővítésében Japánt és a Baltikumot sem hagyják ki, jelenben pedig legelőnkább a kompenzációs forgalom Romániával Magyarországgal és Törökországgal.

Életbelépett a román-olasz kliring-megállapodás

(Bukarest) Románia és Olaszország között augusztus 27-én jött létre az új kliringmegállapodás, amely szeptember 1-én már életbe lépett. A kliringmegállapodás alapján a kölcsönösen szállított áruk ellenértékét a két ország nemzeti bankjainál kell befizetni, elszámolási számlára.

A szerződésben a Romániában befagyott régi olasz követelések kiegyenlítéséről is történt intézkedés.

900 millió lejért — gép

(Bukarest) Most készült el a statisztika az elmúlt év gépbeviteléről. Eszerint a múltévben mintegy 900 millió lej értékben hozták be különböző gépeket Romániába. A behozott gépek közül villamossági gépet 463 millió, textilipari gépet 193.6 millió, motorhajtású gépet 161.8 millió, cukorgyártási ipari gépet 57.7 millió és gépalkatrészt 57.7 millió lej értékben importáltak. Minthogy a behozott gépek legnagyobb része vagy új üzemek és gyárak berendezésére vagy már meglévő üzemek fejlesztésére kellett, szakkörök véleménye szerint a kereskedelem és iparügyi minisztériumban azon gondolkodnak, nem kellene-e az ipari beruházások terén korlátozó rendszabályokhoz nyulni.

A minisztérium álláspontja ebben a kérdésben az, hogy a román ipar termelése máris lényegesen meghaladja a belső fogyasztóképesség méreteit.

A 3500 lejen felüli engedélydíj-hátralékokat elengedik a szeszital-kereskedőknek

Leszállítják a községi kocsmabér-hátralékokat is — Felemelik a szesz és pálinka eladási jutalékát

A pénzügyminiszter nem járul hozzá az adóbonokkal való fizetéshez

Bukarest, szeptember 5

A szeszitalkereskedők és vendégszolgálatosok országos szindikátusa, mint megintuk, erőlyes akciót indított a szalma legértékesebb sérelmeinek orvoslása érdekében és kívánságait küldöttéslleg Slavescu pénzügyminiszter elé terjesztette. A miniszter felkérte Ion Chirculescu volt minisztert, aki jelenleg a szeszmonopol elnöke, hogy üljön össze a szeszkereskedelmi érdekeltek képviselőivel és vizsgálja, felül a monopollal kapcsolatos panaszok jogosultságát. Ezeknek a tárgyalásoknak az első eredményeképpen a pénzügyminiszter odamódosította az italmérési engedélyek automatikus érvénytelenítésére kiadott rendeletet, hogy mindazok a kocsmárosok, vendéglősök és egyéb italmérők, akik 1934 április elseje előtti engedélydíjhátralékuk van, a legkisebb engedélydíjnak megfelelő 3500 lejes átalányösszeget fizessenek egy hónapon belül, amint a megfelelő rendelet kimegy a pénzügyigazgatóságokhoz.

A rendeletet a napokban adja ki a monopolvezérigazgatóság, amely előbb még kimutatást készít a minisztérium számára arról, hogy mennyit tesz ki a hátralékos italmérési engedélydíjak összege. De ettől eltekintve, minden italmérőnek, ha legkésőbb október 5-ig kifizeti a 3500 lejt, elengedik

az elmaradt díjakat, tekintet nélkül arra, hogy azok mennyit tesznek ki.

Hasonló rendelet készül a községi kocsmák bérlőinek hátralékos bértartozásairól is. A pénzügyminisztérium itt még nem állapította meg, hogy a hátralékokat mennyivel csökkenti, mert előbb tudni akarja, hogy milyen összegekről van szó. Hír szerint Chirculescu monopolelnék azt fogja előterjesztetni, hogy ezeket a tartozásokat 10 százalékra csökkentse a kormány. Természetes, hogy azok az italmérők, akik a vonatkozó rendelet kiadásától számított egy hónapon belül nem fizetik ki a redukált hátralékokat, nem élvezik ezt a kedvezményt és a teljes összeget fogják rajtuk behajtani, azonkívül, hogy elvesztik az italmérési engedélyüket is. Slavescu pénzügyminiszter közölte a küldöttésltagjaival, hogy tiszta helyzetet kíván teremteni az italmérési illetékek ügyében, de feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy a hátralékosok pontosan befizessék a mérsékelt tartozásaikat.

Jean Niculescu szindikátusi elnök és Gheorghe Spănescu ügyvezető igazgató még azt is kérték a pénzügyminisztertől, hogy a szeszitalkereskedők mindenféle állami, megyei és községi köztehortozásukat adóbonokkal fizethessék. Hivatkoztak a szeszgyárak példájára, amelyek 85 millió lejnyi szeszadóhitellel

tartoztak a kincstárnak és azt adóbonokkal fizették, ami által a tartozásukat a valóságban 26 millióra csökkentette. Az italmérők kifejtették a miniszter előtt, hogy a legtöbb hátralék annak az eredménye, hogy a kiskereskedőket aránytalan és jövedelmeiknek egyáltalán nem megfelelő módon adóztatták meg és emiatt a kirótt összegek amugysem hajthatók be. Az állam a nagy részvénytársaságoknak adott adófizetési haladékokkal sokkal jelentősebb összegeket vesztett az adótörvény módosításával a kincstár 14 milliárdnyi jövedelemről mondott le a nagyvállalatok javára, de a kereskedők és kisiparosok adója változatlanul megmaradt.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a különböző adótartozások revíziójáról lehetne még szó, de abba nem tud beleegyezni, hogy adóbonokkal lehessen ezeket a hátralékokat kiegyenlíteni.

Végül azt kérték az italmérők, hogy a kincstár emelje fel a szesz és pálinka eladása után fizetett kereskedői jutalékot. Ma ugyanis a kiskereskedő a 100 lejes szesznel csak bruttó 6.50 lejt kap, a pálinkánál pedig 2.80 banit, ami a rezsi-költségeket sem fedezi. Slavescu miniszter közölte a küldöttéslleggel, hogy magamár foglalkozott is ezzel a kérdéssel és igéri, hogy a kereskedők jutalékát emelni fogja.

Lehet-e magánszemélyek birtokába idegen valuta?

Érdekes davizaperek kerülnek rövidesen a Semmitőszék döntése alá

Bukarest, szeptember 5.

Rendkívül érdekes és elvi jelentőségű valutakérdésben kell rövidesen döntést hozzon a bukaresti Semmitőszék, amely hivatalos lesz elosztatni a valutakereskedelem korlátozásáról szóló rendelkezések körüli jogi véleménykülönbségeket. A kérdés, amelyre a Semmitőszéknek választ kell adnia, az, hogy magánszemélyek tartathatnak-e birtokukban idegen pénzeneket. A devizatörvény ugyanis, amely a devizával és valutákkal való kereskedelmet engedélyezéshez köti, nem teszi kötelezővé a magánkézben levő devizák és valuták bejelentését, illetve bárkinek lehet a birtokában idegen valuta, vagy deviza a törvény életbeléptetése előtti időből. Bukarestben a nemrég tragikus körülmények között szörnyethalt I. Nadu sportférjü örökösei indítottak pert ezen az alapon a Banca Naționala ellen, amely az elhunyt birtokában talált többmillió lej értékű aranyat és idegen valutát lefoglalta és csak a hagyatékok leellenértékét hajlandó az örökösöknek kiszolgáltatni.

Ugyanilyen természetű per indult meg néhány hónappal ezelőtt Szatmáron, ahol a Banca Naționala fiókja feljelentés alapján házkutatást tartott Katz Henrik ügynök és utazási irodatulajdonosnál és annak eredményeképpen 3210 pengőt és 2650 csehekronát találtak nála. Emiatt a szatmári törvényszék a devizatörvénybe ütköző kihágás címén husznapi elzárásra és tízezer lej mellékbüntetésre ítélte az ügynököt. Az ítélet ellen Katz fellebbezésért, a Banca Naționala sulyosbításért fellebbezett, de a fellebbezést a törvényszék nem fogadta el, azzal az érdekes megközelítéssel, hogy a törvény értelmében a Banca Naționalának csak a vizsgálat lefolytatására van joga. A fellebbezés elutasítása miatt a szatmári jegybankfiók a nagyváradi táblához jelentett be felfolyamodást. A tábla is elutasította a Banca Naționala felfolyamodását, de ugyanakkor nem adott helyet Katz Henrik fellebbezésének sem és így most ősszel az egész komplexum a Semmitőszék elé kerül.

A Banca Naționala eladja ezüst-állományát és gépeket vesz rajta az aranytermelés fokozására

Szó sem lehet az ezüstvaluta bevezetéséről Romániában

Bukarest, szeptember 5.

Amióta az amerikai Egyesült Államok az arany mellett áttért a részleges ezüsfedezetre is, az egész világon megszilárdult az ezüst piaci helyzete, annál is inkább, mert olyan hírek kerültek forgalomba, hogy több más állam követni fogja az Unió példáját. Egyedül nálunk nem voltak semmiféle kihatással az ezüstpiacra ezek az események, miután Romániában az ezüstkereskedelem monopolizálva van és az ezüst kivitele is tilos és így az ország egész ezüsttermelését a Banca Naționala veszi át. A jegybank viszont leszállította az

ezüst átvételi árát, amikor külföldön mindennél megrágult az ezüst.

Ennek ellenére éppen abból a tényből, hogy a Banca Naționala kizárólagosságot biztosított magának az ezüsttermelés átvételére, pénzügyi és gazdasági körök azt a következtetést vonták le, hogy a fennálló devizaneheztségekre és más pénzügyi okokra való tekintettel Románia is gondol az ezüst segédvaluta bevezetésére. Ezt a feltevést látszott igazolni az ezüsttermelés erős fellendülése is. Öt évvel ezelőtt Románia évi ezüsttermelése még csak 2822 kilót tett ki, míg 1933-ban már 7234 kiló

ezüstöt bányásztak az országban, amely közel 10 millió lej értéket képvisel. Az utolsó öt év alatt összesen 24.214 kiló ezüstöt termeltek az országban, de a Banca Naționala ezenkívül is igen nagy ezüstkészlettel rendelkezik, úgy az előző években kibányászott mennyiségek, valamint a háború előtt forgalomban volt és közben bevont ezüstpénzek révén.

Miután a román valutatörvény nem engedi meg csak az arannyal, vagy aranydevizával való valutafedeztet, egyes gazdasági körökben állandóan igyekeztek befolyást gyakorolni az intéző körökre, hogy a valutatörvény megváltoztatásával a Banca Naționala használja fel jelentős ezüstkészletét a lej fedezetének részbeni biztosítására. Amikor azonban a jegybank vezetősége és a felelős ténylezők következetesen ellenálltak ezeknek a sugalmazásoknak, viszont a devizaszoolgáltatás egyre nagyobb akadályokba ütközött, azt az eszmét vetették fel, hogy kihasználva a nemzetközi piacon mutatókonjunktúrát, a Banca Naționala adja el külföldön az ezüstkészletét és így szaporítsa meg devizaállományát.

A jelek szerint azonban a Banca Naționala ezt a tervet nem hajlandó elfogadni és egészen más céljai vannak a tekintélyes ezüstállomány felhasználását illetően. Megbízható hírek szerint a jegybank komolyan foglalkozik a birtokában levő ezüst eladásának a gondolatával, de az esetleges eladással származó összegeket az aranytermelés fokozására kívánja fordítani. Miután az állami aranybányászat koncesszionálására vonatkozó tárgyalások az eddigi jelek szerint nem vezettek eredményre, a Banca Naționala kénytelen a saját pénzügyi erejéből tovább folytatni az aranytermelés fokozására kidolgozott nagyszabású program megvalósítását. A jegybank vezető körében úgy tervezik, hogy az állami bányákat további új bányagépekkel és aranykiválózó berendezésekkel fogják felszerelni és ezeknek az árat ezüsttel fogja a román állam kifizetni.

Az ezüstállomány eladásával tehát egyrészt az aranytermelés fokozását célozza, másrészt pedig gyökeresen elejét venné minden kombinációnak, amely az ezüstvaluta bevezetésére gondol Romániában.

— Javítják a Szamos védőgátjait. Désről jelenti tudósítónk: Dés mellett tudvalevően a Nagy-Szamos folyik el, melynek sodra igen erős. Ennek következtében a védőgátak ma már vagy elégtelenek, vagy igen rossz karban vannak. A városi mérnökök most helyszíni szemléket tartanak s rövidesen megkezdődik a partvédelem javító munkálata is. A földtulajdonosok megelégedéssel fogadják ezt a valóban időszerű tervet.

Az emberiség vissza-fejlődött a IX. századba

— mondja Paul Valéry, a híres francia költő, aki meg akarja menteni a haldokló szellemet

Páris, szeptember 5.

Paul Valéry, a világhírű francia költő és akadémikus még a múlt nyáron megteremtette Nizzában világviszonylatban nagy érdeklődést keltett pedagógiai jellegű intézetét, a legnagyobb francia irodalmi kitűnőségek bevonásával, a nemzetközi szellemi együttműködés előmozdítására. A nagyjelentőségű intézmény voltaképpen csak jövőre kezd meg működését, de máris úgy beszélnek róla, mint az elkövetkező idők legnagyobb kultúreseményéről.

Paul Valéry nem áll meg ennél. A Népszövetség szellemi égisze alatt, a Népszövetségi Szellemi Együttműködés párisi palotájában nemrégiben újabb tanácskozást toborzott össze. Az idegen résztvevők közül toronymagasságban kiemelkedett a bizzar darmstadti német gondolkodó: Kayserling gróf és az angol Aldeus Huxley. A francia írók delegációját Jules Romains, a jelenkori francia próza elismerten legnagyobb egyénisége vezette Paul Valéry előlki asztalához.

Párisi tudósítónk beszélgetett a híres íróval, aki a következőket mondotta célkitűzéseiről:

— Mi az egyesülés célja tulajdonképpen? — kérdeztem.

A költő kérdésekre szabályos előadással felelt, amit nem kellett s nem is tudtam kérdésekkel félbeszakítani, amíg be nem fejezte:

— Ez a szellemi társaság a szinte nevelő jellegű nizzai intézet akadémiaja lesz. Persze teljesen nemzetközi alapon. Az európai szellemben való közreműködés teljes jogaim a közénk való felvételre. Jól megfontolt okokból zárt számot adtunk a tagság meghatározására, társaságunknak csak 200 tagja lesz. De ezt a 200 tagot úgy igyekezzünk megválasztani és magunkhoz vonni, hogy

minden európai nemzet s főleg minden építő európai szellemi irányzat képviselőjét kapjon benne.

— Korszakunk talán legjellemzőbb tevékenysége az, hogy alapot akar teremteni a Szellemnek, jogot akar adni neki s meg akarja határozni feladatát. Ez a tevékenység felelet arra az idáig üresnek és bizonytalan-nak mutatkozott fenyegetésre, amelyet a jelen s talán a közeljövő tényei szögeznek a szellemi munkának. Az életviszonyok ridegsége s a folyton növekvő mechanizmus nem akarják elismerni az Intelligenciát, csak abban az esetben, ha azonnal hasznót tud hajtani.

— S az, ami a legnagyobb jelentőségű benne, az észrevehetően a Politika és Közgazdaság számára, mert a társadalmi valóság e két ténye tisztán csak statisztikai tények, holott a Szellem legmagasabb és legmélyebb produktumai annyira egyéniek, hogy lehetetlen azokat társadalmi mértékegységekbe például munkaadókat értékebe szorítani.

— A Politika és Közgazdaság napjainkban egyre inkább szembe áll a Szellemmel, s hajlandó azt, adott esetben, ellenségének tekinteni. Mi minden eszközzel élni akarunk, amely meg tudta őrizni a támadások ellen az idáig elért kulturát s ezt a problémát nemcsak valóságosnak, hanem aktuálisnak és sürgősnek minősítjük. Valaki írta nemrég: „...ha csinálnak arany-, buza- vagy petróleum-politikát, miért nem próbálkoznak végre szellem-politikával?” S nyilvánvaló, hogy az a nemzet, amely először ismeri fel a szellempolitika fontosságát s igyekszik szolgálni azt, halhatatlan érdemeket szerez magának az emberiség előtt.

— Ime, körülbelül ezek a megfontolások vittek bennünket arra, hogy megalapítsuk egyesületünket s körülbelül ez a szellemvédelem minden jövőd tevékenységünk lényege.

— A meglévő civilizáció harcosai s megvédői akarunk lenni.

De mond a költő más érdekes dolgokat. Érdemes meghallgatni:

— Mi most a kilencedik században vagyunk. Krisztus után a kilencedik században.

A mindent eltemetni készülő barbar-ság újjászületését ünnepli.

Elérkezett az erőszakosságok, a gyilkosságok, népek lemészárlásának divatja. Újra tombol az antiszemitizmus, lobog a máglya s mintha sose lett volna itt más, mint sötét középkor. S ennek az újjáéledt középkornak legfőbb tünete az iróhadjárat, amit a Szellem ellen indított.

Mi ez ellen akarunk harcolni. Elismerem, de-fenzívában vagyunk, de azzal, hogy megvédjük rombolótól a Szellemet, előkészítjük a bekövetkező forduló ellentámadásait.

S amikor a bucsuzásnál kezét nyújtotta, halk, de rengeteg szívdobogást sugárzó hangon mondta:

— Egyben biztos vagyok:

a fejlődés nem megy visszafelé. Csak akadályok állnak az útjában. S ezeket az akadályokat is le fogja győzni. És még jobban megerősödve, halad előre.

A szobor-offenzíva legújabb haditénye:

Aradon ledöntötték Fábrián Gábor szobrát

Arad, szeptember 5.

A déli órákban futótűzként terjedt el Aradon a hír, hogy a Kossuth-parkban elhelyezett

Fábrián Gábor szobrát az éjszaka ismeretlen tettesek ledöntötték.

Fábrián Gábor, akinek szobrát ezelőtt mintegy 25 évvel emelték, kimagasló alakja volt a magyar irodalomnak. Klasszikus és perzsa versfordításaival tűnt fel s műveit a magyar Tudományos Akadémia is kiadta. Több ízben képviselőnek választották, öreg korára azonban visszavonult a közéletől s minden idejét az irodalomnak szentelte.

A városi tanács mai ülésén igen kínos hatást váltott ki a legújabb szobormerényről híre.

Ursu János polgármester kijelentette, hogy a szobrot visszaállítják régi helyére.

A tanács néhány szélsőséges álláspontot képviselő tagja azonnal erősen tiltakozott ez ellen, végül a tanács úgy döntött, hogy ideiglenesen a tűzoltólaktanyában helyezi el a szobrot, a többi ledöntött aradi műemlék mellé.

A polgármester kilejtette az újságíróknak, hogy nézete szerint azok követhették el a durva kegyeleltét, akik egy idő óta a temetői sírköveket lopkodják. Kétségtelen, hogy a szoborledöntést szakavatott kezek hajtották végre, mégpedig olyan ügyesen, hogy a közelben posztoló rendőr mindebből semmit sem vett észre, noha a tettesek többféle szármot használtak diestelen munkájuknál.

A rendőrség nyomoz, a szobor pedig, a szelídlelkű író mellszobra, a porban hever...

Nagykaroly után Arad. Vajon melyik város következik a fekete listán?...

Amerika 15.000 méter magasra hordó légháritó ütegeket épít

Az Egyesült Államok, Franciaország és Olaszország sztratoszféra bombavető repülőkkel kísérletezik. Az új amerikai ágyuszörnyet elektromos célzókészülékkel irányítják be

Newyork, szeptember 5

Alighogy sikeresen befejeződött a hatodik sztratoszférarepülés, amelyet Co-syns és Van der Elst vezettek közel 17 kilométer magasba, hogy a felső légrétegeket tudományos kutatásnak vessék alá, máris

jelentkezik a militarizált technika s azt tűzi ki céljául, hogy a meteorológiai viszonyok és a kozmikus sugarak intenzitásának kutatása helyett hogyan tudnak a sztratoszférarepülőgépeket felhasználni a pusztítás és rombolás céljaira. Olyan sztratoszféra repülőgépeket konstruálnak, melyek bombákat vehetnek városokra és ellenséges csapatokra abból a magasságból, amelybe a légháritó ütegek lövedékei ezidő szerint egyáltalában nem tudnak felhatolni.

Ismertes, hogy a rendes harcászati repülőgépek és bombavetők mindössze 7000 méter magasságban tudnak manőverozni. Csak a legmodernebb bombavető gépeket szerkesztették meg úgy, hogy azok 9000 méter magasságig is felemelkedhessenek. Eppen ezért a légháritó ágyúk hordtávolsága is a maximális 9000 méterig terjed, hiszen felesleges lett volna messzebbhordó légháritó ágyukat építeni, amikor az ellenség sohasem mutakozhatott kilenc kilométernél nagyobb magasságban.

Mikor Piccard 1930 tavaszán felrepült a sztratoszférába, azonnal megindult a katonai körök versengése, hogy ezúttal ne csak a toposzférát, hanem a sztratoszférát is meghódítsák harcászati területnek.

Oroszország, Franciaország és Amerika nekiláttak a kormányozható sztratoszféragepek építésének. Az orosz kormányozható sztratoszférarepülőgépet most össze fogják kipróbálni.

Természetes, hogy a toposzférán felül emelkedő katonai repülők sokkal borzalmasabb műveletekre képesek, mivel a földi légháritó ütegek egyáltalában nem zavarják működésüket, sőt egyelőre ellenséges repülőgéptámadástól sem kell tartaniuk.

Az Egyesült Államok katonai technikusai most elejét akarják venni a sztratoszférabombavetők nagy veszedelmének s máris

hozzákezdtek olyan elhárítóágyúk építéséhez, amelyeknek hordképessége messze felülmúlja az eddigi légháritó ütegeket. Sant Louis közelében most próbálták ki ezeket az új ágyukat. Az elhárító üteg kalibere 12 és fél centiméter s lövedékét 15.000 méter magasságba lövik ki.

A technikusok máris az ágyúk tökéletesítésén dolgoznak, hogy hordtávolságát 16 kilométerre emeljék.

Az új légháritó ütegeknél természetesen sok részletproblémát is meg kell oldani. A legfontosabb kérdés az, vajon van-e értelme ágyúval löni az óriási magasságban haladó légi járműre? A felelet egyszerű: a mai célzókészülékekkel nincs értelme, azonban az amerikai katonai technikusok erre is gondoltak s egy olyan elektromos célzókészüléket készítettek, amely automatikusan mérile a sztratoszférarepülők magasságát és sebességét,

ugyhogy a kellő időre beállított és a repülő röpirányában előre kilőtt lövedék a találat reményében robbanhat fel az óriási magasságban.

Az amerikai új ágyú azonban magában az Egyesült Államokban is sok ellenhangot váltott ki, mert felháborító-nak tartják, hogy rengeteg pénzallozattal a technika fejlődését megint csak az emberpusztítás szolgálatába akarják állítani.

Udvari vadászat volt a kisjenői erdőkben

Bukarest, szeptember 5.

Az uralkodó, Miklós herceg és Habsburg Antal főherceg társaságában hétfőn résztvett a Kisjenő község melletti erdőkben rendezett udvari vadászat.

A király hétfőn este, a vadászat után, kisretével visszautazott Színájába.

15 millió lej kölcsönt vehet fel Lugos városa

Bukarest, szeptember 5.

A Hivatalos Lapban ma megjelent az 1934. július 4-én megszavazott törvény, melynek értelmében Lugos városa a postatakarékpénztártól, a belügyminisztérium különleges alapjaitól, a letéti pénztártól, vagy bármely más állami, vagy magán hitelintézettől kölcsönt vehet fel 15 millió lejig középítkezési célokra. A törlesztés 50 év alatt történne, legfeljebb 9 százalékos kamat mellett.

A pénzügyminisztérium felhívást intéz az adófizetőkhez

Bukarest, szeptember 5.

A pénzügyminisztérium a napokban felhívást bocsát ki, amelyben felszólítja az állampénztár adósaikat, hogy adóhátralékaikat haladéktalanul rendezzék.

Románia földművelőinek, iparosainak és kereskedőinek helyzete — mondja a kiáltvány — nem olyan súlyos, mint azelőtt, úgyhogy nem ütközik nagy nehézségekbe ezeknek az esedékes összegeknek a beszolgáltatása.

A BUKARESTI TŐZSDE-ZÁRLAT

ÉRTEKTŐZSDE

Adóbn 41 és fél—42. Stabilizációs kötvény 39 és háromnegyed. Kisajátítási kötvény 41 és háromnegyed—41 és fél. Banca Națională 5200. Banca Românească 317—320. Creditul Militar 273—275. Mica 1245—1260. Resica 427—430.

A Nemzeti Bank az angol font új árfolyamát 501—491 lejben állapította meg.

GABONATŐZSDE

A gabonatőzsde mai forgalma rendkívül gyenge volt. Eladtak összesen 8 és fél vagon búzát és 20 vagon zabot.

Buza 78 kilós 49.750 ab búzái malom, 78 kilós 46—47 ezer. Zab 49—50 kilós 34.500, 42 kilós 30.250—31.500, tavalyi zab 33 ezer.

— MEGJELENT A KORUNK SZEPTEMBERI SZÁMA. Az utódállamok legolvasottabb társadalomtudományi és szépirodalmi folyóirata, a Korunk szeptemberi számával is a legidősebb szempon-tokból tájékoztatja olvasóit azokban a kérdésekben, amelyek napi életünket érintik s napjaink történeti változásában döntő szerepet játszanak. Tanulmányai közül az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet: Mikes Imre: Páris: a fény és a félelem városa; Jocsik Lajos: A csehszlovák államalakulás; Jeszenszky Erik: A pszichoanalízis értelme és értéke; Neufeld Béla: A gyermekgyilkosságok kérdése; Totis Béla: A mai német népesedéspolitika; Erwin Piscator: A mai orosz színház; Sándor Pál: Hendrik de Man, a reformizmus prófétája; Fülöp Ernő: Kritikai problémák; Horváth János: Az ausztriai puccskísérlet következményei; stb., stb. A szépirodalmi rovat Korvin Sándor, Moray Gyula, Méliusz N. József és mások elbeszéléseit, illetve verseit tartalmazza. A rendkívül gazdag Kulturkrónika, Világpolitikai problémák és Szemle-rovatokat külföldi lapok és folyóiratok dokumentáris erejű szemléje egészíti ki. Előfizetni óhajtoknak ingyen küld mutatványszámot a Korunk kiadóhivatala Cluj, Calea Marechal Foch 13.

LEGUJABB

TATARESCU MINISZTERELNÖK

külföldi utjáról pénteken tér vissza Bukarestbe.

DUMITRESCU TABORNOK,

a csendőrség szikkasztással vádolt volt parancsnokának mára kitűzött kihallgatását a katonai ügyészség a jövő hétre halasztotta.

A BUDAPESTI TÖRVÉNYSZÉK MEGKEZDTE

az ismert kötvényhamisítási pör tárgyalását. Az ügynek három romániai szereplője is van: Janovitz Péter, Izsák Kornél és Finoch Her-mann, akik fölött a román bíróság fog ítélezni.

AZ AMERIKAI SZTRAJK

hadszintere egyre jobban megélénkül. Délkarolinában a hatóságok mozgósították a nemzetőrséget. Hollywoodban a rendőrség több sztrájkolót letartóztatott, akik ellen az a gyanu, hogy dinamitot rejtegetnek. Egyik dinamitgyárból ugyanis 2 tonna dinamit tűnt el.

hivatalos közlés szerint a rendőrség ezekkel a letartóztatottakkal nagyobb méretű katasztrófának akarja elejét venni.

SLAVESCU PÉNZÜGYMINISZTER

elhalasztotta genfi utját.

KIVÉGEZTEK A SANKT-PÖLTENI RABLÓTAMADÁS EGYIK TETTESÉT

Bécsből jelentik: Ma itélkezett a törvényszék a sankt-pölteni rablótámadás ügyében. Beldinger Willibaldot kötél általi halálra, tettestársát, Eggert Lajost 9 és fél évi fegyházra ítélte. Mivel a szövetségi elnök nem élt kegyelmezési jogával, Beldinger este fél 6-kor a törvényszék udvarán kivégezték.

WELTNER JAKABOT,

a magyarországi szociáldemokraták ismert nevével vezérét, a budapesti törvényszék Schadt-tanácsa egyhónapi fegyházra ítélte egy népgyűlésen tartott beszéde miatt. Az ítélet végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztették.

A jövő hidja: óriási vasbetoncső

Két prágai mérnök feltűnésikeltő ujtása a hidépítés terén

Prága, szeptember 5.
A prágai technikai intézet most próbálta ki Bechyně dr. mérnök és Kozák építésmérnök legújabb hidkonstrukcióját. A nuslei völgy áthidalására kiírt pályázaton nagy feltűnést keltett a két prágai mérnök újrendszerű hidja, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint egy betonnal kitöltött vas-, illetve acélkonstrukció, amely az építés befejezte

után egy óriási csőhöz hasonlít. Két hatalmas betonpillér tartja a csövet, amelyen keresztül a hid gyors forgalma bonyolítható le. Itt, a csőben helyezik el a vasúti sínek és az autótutat. A betonső teteje van kiképezve járdának a gyalogjárók részére.
A konstrukció megvizsgálásánál kiderült, hogy a csőhid olyan erős és tartós, hogy megkezdik, hogy minden eddigi projektumot felülmul.

„A bonviván-verekedések a sztárrendszer gyümölcsei!”

— mondja Békeffy László

A kolozsvári nemzetközi gépkocsiversenyen időző kitűnő konferanszié, mint a budapesti Színészszövetség elnöke, nyilatkozik a B. L.-nak Jávör és Szűcs művész urak botrányos afférjeiről, közeli terveiről és egyebekről...

Kolozsvár, szeptember 4.

A Newyork kávéház terraszán sütőreztető színészek, újságírók és egyéb törzsvendégek közé hirtelen, mint valami földbőlpattant „deus ex machina”, behajlik egy ezer karrikatúrától ismert profil, hagyományosan markáns állal, amelynek egy érfelben levő nagyobb „vimmnerli” csúcsa tényleges hegyet kölcsönöz. Elég viszont a hangját is megfigyelni, azt a népszerű tónusú, kissé reszelőset, amelyen, jó tündér módjára, kedves pesti komolytalanságokat dobál egyik ismerőse felé. Csak úgy „l'art pour l'art”, mert késői fellángolásában még javában ragyog a „vénesszonyok nyara” és ilyenkor, ha nem is mindenkinek, de legalább Békeffy Lászlónak, a kitűnő — soroljunk fel mindent? — konferansziének, ironának, a Teréz körúti Színpad művészeti igazgatójának, a budapesti Színészszövetség elnökének illik „gutgesinnt”, derűs és jókedvű lenni...

Faragó Dezső pesti újságíró társaságában sétálgat a főtéri boltok során, amikor a sorok írójának árnyéka suttymóban elvetődik és orvul interjút kér. Pillanatilag dűnyögve morfondírozik, mindamellett előzőeken...

— Este hétkor — mondja, mint valami tangó szövegét.

Megtudom, hogy a Hotel Newyork 29-es szobájában lakik. (Alkalmassint azért, nehogy tévedésből a „28-as-ba nyissak be!) Néhány percig diskurálunk még, mindentől függetlenül, aztán a fogadóközlés kedvéért újfent leszögezzük az időpontot.

— Este hétkor — igéri rendületlenül, mire megrendülten távozom.

Este hét...

Békeffy még sem a szobájában, sem a terrazon... Schol.

Már irom is a portásnál hagyandó névjegyet: „Kedves Mester! Miután este hétkor ígéretéhez híven — elment”, amikor

A Tündérújjak

régebbi évfolyamaiból egyes számok a B. L. kiadóhivatalában kaphatók.

Ennek a nagyszerű magyar kézmunka újságának régebbi számait kiadóhivatalunk a pénz előzetes beküldése mellett a következő árakban szállítja:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lej
10	15
20	13
25 vagy több füzet	11

A Tündérújjak friss számai példányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon olcsók és így a jó háziasszony asztaláról nem hiányozhatnak.

két pernyi késéssel feltűnik... Éppen az előbb hallottam, hogy az IBUSZ magyarországi „filléres gyorsának”, amely a nemzetközi gépkocsiversenyre szállít Budapestre vendégeket, csaknem egyórás késése van... Ezek után két röpke perc Békeffynél — főnyeremény...

A Newyork kávéház egyik márványasztalánál bonyolódik le az interjú. Békeffy egy pohár feketét rendel, habár így is hátra van még a fekete leves: a kérdészködés...

— Ön a budapesti Színészszövetség elnöke! — szögezzük le.

— Igen! — hagyja rá jóhiszeműen Békeffy, mert becsületet külsőm alapján talán fel se tételezi, hogy miről akarok kérdészködni...

— Ebben a minőségben kérek nyilatkozatot a budapesti bonviván-verekedésekről! — mondom hirtelen.

— A történetek — állapítja meg a kitűnő konferanszié — a sztárrendszer gyümölcsei. A most is érvényben levő színházi törvények tetteles inzultus esetében azonnali elbocsátást vonnak maguk után, egy színigazgató viszont, aki rendszerint a „Sztárra” épít fel egy-egy darabot, a hősiülmények következtében érthetőleg nem tehet ilyesmit... A sztárok tulkapásait a Színészszövetség mindenesetre jelentékenyen eltilti. Szűcs Lászlót például 1935 január 1-ig eltöltötte a vidéki vendégsejteléstől...

— Mi hátránya van ebből Szűcsnek? — kérdezem.

— Ujpest — magyarázza —, ahol az „Ördöglovas” ment, vidéknek számít...

— És Jávör?

— Az ő „esetében” rendőri vizsgálat van folyamatban.

A kávéház előtt néhány motorbicikli vágat el tulzott berregéssel. Azután néhány autó, hasonló hangnemben... Kéthárom nap óta, hála legyen a nemzetközi versenyeknek, zaj szempontjából fejteletjén áll a város. Az egész beszélgetés olyan, mint valami groteszk, modern melodráma, amit zenei hangok helyett dühös zakatolások és harsány klakszonok kísérnek...

— Közele terve? — „töröm meg a zajt” azután...

— A Teréz körúti Színpadon — feleli — jövő hét folyamán lesz a „Cirkusz a színházban” című revüm bemutatója, Kőváry Gyulával, Rajna Alizzal, Vaszary Piroskával, Kőkény Ilonával és Nagykovácsy Ilonával, a most feltűnt tehetséges díszlettel a főszerepekben...

— A „Cirkusz csillaga” paródiája?

— Igen.

A film felé nem gravitál-e?

— Sőt, — szól közbe Faragó — a film gravitál öfelé...

— A Metro-Goldwyn-Mayer — folytatja Békeffy — lekötötte és megfilmesíti „Önagsága, a gangster” című szcenáriumot. Van egy kész szindarabom, a háromfelvonásos „Aranyhid”, amelynek premierje ugyancsak a közeljövőben lesz Budapesten...

— És azonkívül?

Békeffynek felcsillan a szeme. Látszik, hogy kedvenc témájáról beszél, ami —

TRINACO-VAL

AZ ISKOLÁBA!

Gyermeke bizonyára újból nagyon fog örülni, ha az iskolaév kezdetén megajándékozza.

TRINACO minden életkorhoz a megfelelő nagyságokat hozza:

Gyermekharisnya duplán kötve, extra, erős. Iskolai kabátok bélelve, gombbal és zipzárral. Gyermeklehnemű gyapjutrakotból, kifogástalanul álló alakban, kiváló minőségben.

Minden, ami a TRINACO nevet viseli, értékes minőségű áru!

saját szempontomból — „szakmábavágó” is...

— Ujságot írok! — mondja — már 19 éves korom óta. Négy esztendeje, hogy megjelenik „A Hir” című semleges, politikai, heti riportlapom.

— Könyvet nem ad ki?

— Most jönnek ki a kabarétréfáim két kötetben...

Lassan szűcsöli a feketét, amelynek finom gőze verejtékesöppek alakjában a homlokomra ülepedik. Amugyis irtó meleg van... Rámnéz és kiolvasom tekintetéből azt a gondolatát, hogy az interjúkérésbe izzadtam bele. Tiltakozás helyett azonban apropónak használok fel azt a nobilesan leplezett, megértő szánakozást, hogy Budapest egyik legelfoglaltabb emberétől, aki különben is törődött még az utazástól, bucsut vegyek...

Kimenet azért letörölöm a homlokomat és elhatározom, hogy a kánikulában esedékes interjúk alkalmával, tévedések elkerülése végett, a fekete mellé egy ventillátort is kérek az asztalra...!!

Nemes Ferenc

Marlene Dietrich társadalmi bojkott alatt Hollywoodban?

A Paris Soir feltűnő cikke a hollywoodi sztárok náci-kapcsolatairól

Páris, szeptember 5.
A Paris Soir legutóbbi számának második oldalán feltűnő cikk számol be a hollywoodi sztárok helyzetéről.

A Paris Soir hollywoodi tudósítója szerint a horogkeresztes mozgalmat nagy antipátiával fogadják Hollywoodban és a szép Dorothea Wiecknek, a „Lányok az intézetben” című film főszereplőjének ugyancsak sokat kellett szenvednie amiatt, hogy férje horogkeresztes jelvényt járka a film fővárosában.

A Paris Soir feltűnő tudósítása szerint Marlene Dietrichet, a nagynevű né-

met filmsztárt valóságban társadalmi bojkott alá helyezték, azért, mert azal vádolták, hogy 350 dollárral járult hozzá az amerikai náci-propagandához.

Eddie Cantor és Charlie Chaplin, a film két nagyszerű mulattatója pedig „Hitler és munkája” címmel könyvet írt, amely Hollywoodban nagy szenzációt keltett és amelyben a horogkeresztes evolúciót írják meg a maguk módján. Természetesen a Paris Soir cikkéből nem derül ki, hogy mennyi a francia filmipar németellenes hadjárata és mennyi a tiszta igazság.

— A „Haladás” képes irodalmi folyóirat I. évfolyam szeptember 15-i I. számának tartalomjegyzéke: „Évek lépcsőin”, vezércikk, írta: Szántó György (Arad). „Az arany koldus”, novella, írta: Körmendi Ferenc (Budapest). „Ujra elröpült piros szivemből...”, vers, írta: Erdélyi Ágnes (Várad). „Koldus” és „Stradivári”, versek, írta: Bárd Oszkár (Galgó). „A repülő trónus”, fantázia írta: Firdusi. (Fordítás). „Adótt szó szent kötelesség”, Körmösi Osoma Sándor emlékére, írta: Ely (Arad). „Párisi riport”, írta: Liebermann Béla (Páris). „Sündisznó”, novella, írta: Molter Károly (Marosvásárhely). „Velencei csipkekendő”, no-

vella, írta: F. Faragó Juci (Szatmár). „A föld-abrosz”, humoreszk, írta: —Ann—. „Esőben”, novella, írta: M. Maur (Roman). Románból fordította: Guttmann Jenő. „Naplementék a Maros mentén”, novella, írta: Gerely Miklós. Számos cikk, aforizma, több szórakoztató apró rovat, portrék, egy irodalmi pályázat, egy társadalmi kérdések megoldása című pályázat, viccek, szakszerű utasítások, Világnapj, keresztretjtvény, portrék, fotofelvételek, stb. A lap díszes, modern képesfedeltű, 24 oldalas. Peldányonkénti ára 12 lej. Előfizetés egy évre 300, félévre 150, negyedévre 75 lej. Megjelenik havonta kétszer: 15-én és 30-án.

Szeptember 8-ikán jelenik meg a B. L. és Népujság augusztusi

ajándékregénye.

Szerzője: HECYI ILONA, a B. L. marosvásárhelyi munkatársa Címe: „FÁBIÁN & COMP”. A mai ember éles és nyers tényképét adja ez az írásmű, amelynél bátrabb szavakkal asszonyi toll nem fedte még fel a mai ember vergődését

SPORT

Szeptember tizenhatodikán kezd a Nemzeti Bajnokság B-csoportja

Hogyan osztották be a „másodosztály” résztvevőit?
„Ezentul nem lehet eladni a pályaválasztó jogot”

Bukarest, szeptember 5.

A Nemzeti Bajnokság B-csoportjának küzdelmei szeptember tizenhatodikán kezdődnek a következő csoportbeosztással.

1. CSOPORT

ACFR és Brasovia (Brassó), Maccabi Bukarest, Tricolor és Prahova (Ploest) Flis Konstanca, M.

2. CSOPORT

Jinl Petrozsény, UDR Resica, Rovine Grivita Krajova, TAC vagy TMTE Temesvár, Vulturii Textila Lugos, AAC Arad.

3. CSOPORT

Olympia CFR Szatmár, Tricolor, Phönix Nagybánya, Törekvés Nagyvárád, Romania Kolozsvár vagy Keramika Beszterce, CFR Kolozsvár.

4. CSOPORT

Soimii Nagyszeben, Unirea Gyulafehérvár, Vitrometan Medgyes, Sticla Dicsőszentmárton, NSE Nagyszeben, Mures Marosvásárhely.

5. CSOPORT

Iahn Cernovic, Textila Iasi, Stadiul Bacau, DVA Galac, Dacia Unirea Braila, Sporting Kiseney.

FONTOS HATÁROZATOKAT HOZTAK a futballszövetség elnöki tanácsülésén. Így többek között: a Nemzeti Bajnokságban

ezentul nem lehet a kisorsolt pályát cserélni, a pályaválasztó jogot eladni. Az egyesületek közös elhatározással sem változtathatják meg a mérkőzés jellegét bajnokról barátságosra vagy fordítva.

Ami még vasárnap volt

BARÓT

Romca—Hargita 2:1 (0:0). Nagyiramu durvaságokkal tarkított mérkőzés. A Hargitát meglepte a barótiak lelkes játéka, ezért szenvedett vereséget az egyre jobban fejlődő Romcától.

FOGARAS

Fogarasa—Venus Câmpina 1:1 (1:0). A fogarasi csapat jó formában játszott. Pénzes lövi a fogarasi csapatnak a vezető gólt az első félidő második percében, a Venus a második félidő 30 percében egyenlítő Maia révén.

TUSNÁD

Gyimes ASC—Oltesik 3:0 (1:0). Gyimesnek ez a harmadik győzelme volt ebben a szezonban az oltesiki ellen.

ILLYEFALVA

Rapid, Aldoboly, Ilyefalva—Uzon II. 6:0 (3:0).

MAROSVÁSÁRHELY

MSE—DACIA Dicsőszentmárton 2:0 (0:0). Román Kupa.

DÉDA

CSD Deda—Productia Szászrégen 2:1 (1:1). Erős iramu mérkőzés. Góllövők: Jivan 2, illetve Urbán.

SZÉKELYUDVARHELY

Az IKE villámturnáját négy csapat kö-

zül az Astra nyerte.

RESICA

UDR—BMTE 4:1 (3:0). Az UDR jugoszlávai turájára készül.

Admira—Bologna Középeurópa Kupa döntő első fordulója lesz most szerdán Bécsben. A második mérkőzés vasárnap Bolognában.

Tenisz

JUGOSZLAVIA—MAGYARORSZAG 3-2

Az utolsó napon ez a két eredmény volt:

Puncec—Straub 6:3, 6:4, 7:5.

Gabrovitz—Schaffer 6:4, 6:4, 6:2. Faldada idegkimerültsége miatt nem játszott. Kehrling, a mérkőzés döntőbírója sport-szerűen, készségesen beleegyezett a cserébe, így „ugrott be” Schaffer.

Atlétika

Az IKE atlétikai versenyt rendezett Székelyudvarhelyt, vasárnap, melyet a székelyudvarhelyi Kolping nyerte meg 48 ponttal. Részletes eredmény: 60 m. gát: 1. Kinda IKE, 10,9 mp. 2. Orosz L. Kolping 11 mp. 3. Orbán IKE, 60 m.

Már csak

4 NAP

az olcsó hét!

ÁRAINK:

Mattselyemharisnyák 54-59-64

Fil d'ecossé „ 16-19-24

Fértizoknik . . . 14-16-22-28

Gyermekeharisnyák . 4 lejtől

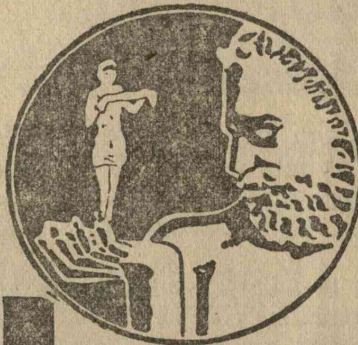
Gyermekeknadrágok 9-19-22-25-28

Női knadrágok . . . 29-32-35

Kombinék 1-a selyemből 79-89-99-109

Pulóverek . . . 69-89-99-129

Összes cikkeink mélyen leszállítva!

hercules S.A.
HARISNYA-ES KÖTÖTTARUGYAR — CERNÁUTI

BRASSÓI FIÓK: MAROSVÁSÁRHELYI FIÓK:
KAPU-UTCA 32 SZÁM PIAȚA REGELE FERDINAND 11.

sikfutás: 1. Orosz L. Kolping 7.5 mp. 2. Iliescu Astra 8 mp. 400 m: 1. Orosz Kolping 57.8 mp. 2. Czikmántori O. Kolping 58.6 mp. 3. Imets. 1500 m: Csont Jenő Kolping 4 p 53 mp. 2. Miklós Jenő 4 p. 54 mp. Súlydobás: 1. Hodgyai IKE 10.43 mp. 2. Fábán Kolping 10.23 m. 3. Ferencz A. Kolping 9.84 m. Diszkosz: Fábán Kolping 31.70 m. 2. Ferencz Kolping 31.65 m. 3. Hodgyai IKE 30.75 m.

Gerely: Biró Kolping 42.20 m. 2. Bartalis IKE 38 m. 3. Miklós Kolping 34 m. Magasugrás: 1. Ferencz Kolping 145 cm. 2. Jakab Kolping 145 cm. 3. Kovács Kolping 140 cm. Távolugrás: 1. Bartalis IKE 562 cm. 2. Biró Kolping 553 cm. 3. Orosz Kolping 543 cm.
Nurmi, Purje és Ladoumegue indulnak Moszkvában a szeptemberi nagy nemzetközi versenyen.

FÖLDIEPER PALÁNTÁKAT

szállít a legjobb fajokból

100 drb. . . 100 Lei
1000 „ . . . 800 „

AMBROSI, FISCHER és Társai Aiud, județul Alba.

Parketta

GROSS PÉTERnél, parkettgár rt., Feketehalom lerakva, vagy lerakás nélkül. Megrendelhető Feketehalom telefon 15, vagy Zeides keféztetőben, Fekete utca

Ez az a könyv, amely 18 kultúrnyelvre lefordította a legszenzációsabb sikert érte el.

A NŐ

Tanulmányok a nő testéről, lelkéről, nemi életéről és erotikájáról 2 kötetben.

Írta: Dr. BAUER A BERNHARDT orvosnő.

Az egyes kötetek 450—450 oldal terjedelemben jelentek meg, nagy Lexikon alakban ára az egész műnek 400 lej.

Brassói Lapok Könyvostálya.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

21437—1934. Serv. silvic.

HIRDETMÉNY

Tekintettel arra, hogy a 2-ik vadászszázalaj folyó évi szeptember hó 6-án és 10-én a nagy „Poiana”-ban éles töltéssel harcászati gyakorlatokat tart, kérjük a közönséget, hogy ezen területet kerülje.

Brasov, la 4. Septembrie 1934.

Comisia Interimară:

Președinte: Secretar General:
Olvashatatlan aláírás. Olvashatatlan aláírás.
Seful Serviciului:
Ing. J. Albrich m. p.

Vasipari szakkönyvek

mélyen leszállított árban:

Balogh: Osztófej	Lei 15
Barna: Eszterga, furó- és marószerszámok	„ 15
Köszörülés, furás marás	„ 18
Vas- és fémpari szakkönyv, 400 oldal, 222 ábra, 80 táblázat	„ 103
Szerelők és lakatosok szakkönyve (300 oldal, 250 ábra, 70 táblázat)	„ 90
Csavarmentevágás	„ 36
Boldizsár: Esztergályosok és marósok	„ 18
Jápor: Lőerőszámítás	„ 48
Knapp: Kenőanyagok	„ 24
A fémszínezés szakkönyve	„ 36
Kádár: A hegesztés szakkönyve	„ 72
Lusker: Vasipari szerszámok	„ 12
Péter: Vas- és acélföntő	„ 30
Prohászka: Vasipari szerszámok készítése	„ 30

stb., stb.

Kaphatók a Brassói Lapok könyvostályában,

Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

Póstán utánvétellel. Kérjen teljes nagy szakkönyveket.

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvostályában

Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés negyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengerezéket keresek vételre. Eladok 50 HP. indikált félstabil gőzgépet. Kézvetítőt díjazom. Ing. Elias Győző, Timișoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Jókarban lévő motorbiciklikosarat keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó 2 jókarban lévő motorbicikli. Coliban, Brasov. Str. Căpitaniilor 9-a. 14442

Valódi szentbarnáthegy kutyakölyke eladók. Érdeklődni Vajna Olgánál, Str. Regele arol 9. Brasov. 14448

Állást heres

Kézpénzkaucióval rendelkező, középkorú, 3 nyelvet perfektül tudó, jómegjelenésű úriember bizalmi állást keres. Esetleg betársul egyelőre 50 ezerig. Vidékre is. Ajánlatokat kér „Bánáti” jellegre a kiadóba. 14429

38 éves nő, ki a háztartásvezetést érti, elmenne idősebb házaspárhoz. Cim: Kővér Ilona, Sepsiszentgyörgy, Bratianu-tér 11. 14408

Levelezés

Barna asszonykám, esők bántatos szemedre, nagyon vágyom már utánad. Kutyusod.

FIAI ALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnelv, stb. Araszines borítólap 30 lej.

FIGYELEM!

Hivatkozva megelőző hirdetésünkre, a brassói svéd utépítő társaság közölni teszi, hogy a kitűzött 25.000 lej jutalmon kívül azon személynek, amely az utépítő társaságnak, vagy a nyomozást vezető közegeknek olyan adatokat szolgáltat, melyek a tettes kézrekerítésére alkalmasak, még 10% ot juttat azon összegből, melyet sikerül megmenteni.